

Toimintakertomus

2016

SISÄLLYSLUETTELO

Visio ja missio	3
Yleistä	3
MONITOIMIJAINEN PERHEHOITO	8
PRIDE – Perhehoidon kokonaisuuden kehittäminen	9
SISUKAS-projekti 2012–2016.....	15
PePPi-hanke 2012–2017.....	19
LÄHEMMÄS-projekti 2013–2016.....	23
LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUS JA KOKEMUSASIAINTUNTIJUUS	29
POPPIS-päälliköt	30
Salapoliisit - Lapset lastensuojelua tutkimassa ja kehittämässä	30
Pesäpuu ry:n Selviytyjät	34
Suhdeperustainen lastensuojelutyö.....	40
LASTENSUOJELUN ARVIOINTI	42
Lapsilähtöinen palvelutarpeen arviointi -malli.....	43
Pysäkkimalli huostaanoton ja sijaishuollon tarpeen arviointiin	45
TOIMINNAN TUKI	48
Yleishallinto	49
Henkilöstöhallinto	49
Talous	51

Visio ja missio

Pesäpuu ry on vuonna 1998 perustettu valtakunnallinen lastensuojelujärjestö. Yhdistyksen tarkoituksena on kehittää lastensuojelua ja sen perhehoitoa, vahvistaa siinä lapsen osallisuutta ja kuulluksi tuleamista sekä edistää lapsen terveyden, kehityksen ja hyvinvoinnin toteutumista.

Pesäpuun Visio on, että jokainen lapsi lastensuojelussa on turvassa, osallinen ja arvokas. Lupauksemme lapselle on, että teemme kaikkemme tavoitteen saavuttamiseksi. Pesäpuun arvot ovat Lapsilähtöisyys, Rohkeus, Kumppanuus, Vaikuttavuus, Elämyksellisyys.

Yleistä

Lastensuojelun toimintaympäristö

Suomen hallituksen linjaukset ja päätökset kilpailukyvyyn lisäämiseksi ja kestävyysvajeen kuromiseksi toimintavuotena näkyivät lasten ja perheiden palveluiden leikkauksina ja heikennyksinä. Pitkällä aikavälillä voi toimenpiteiden ennustaa vaikuttavan myös lastensuojelutarvetta lisäävästi. Säästöt kohdistuvat erityisesti varhaiskasvatukseen ja opetukseen. Kestävyysvajeen kuromiseksi toimintavuonna jatkuivat myös laajat rakenteelliset maakunta ja SOTE uudistukset. Muutosta vauhdittamaan käynnistettiin myös valtakunnallinen STM koordinoima Lapsi- ja perhepalvelu uudistus (Lape). Maakuntiin Lape jalkautuu kehittämishankkeineen v.2017-2018. Lape kehittäminen keskittyy vahvasti asiakaslähtöiseen palvelujen integroimiseen, monitoimijaisen yhteistyön lisäämiseen, kynnyksittämiin palveluihin ja toiminnan johtamiseen. Keskusteluun mediassa nousivat mm. lapsiperheköyhyyden lisääntyminen, oheishuoltajuus sekä pätevien sosiaalityöntekijöiden puute ja suuri vaihtuvuus esim. sijaishuollossa.

Lastensuojelun sijaishuollossa perhehoidon osuus vahvistui edelleen n. 1,5%. Perhehoito vahvistui erityisesti palvelua tuottavien järjestöjen ja yritysten toiminnan kasvaessa. Palvelutuottajien määrä ei lisääntynyt, mutta koko kasvoi yritysfuusioissa ja ostoilla. Useat kunnat raportoivat, että sijaishuollon määrä kasvoi v. 2015 verrattuna. Se näkyi myös palvelun tuottajien toiminnassa käyttöasteen nousuna. Painopisteen siirtäminen lastensuojelussa sijaishuollosta avohuoltoon jatkui ja näkyi enenevässä määrin myös teoissa eikä vain puheissa. Sosiaalihuoltolain uudistus työprosessien ja vastuiden selkiyttämiseksi jatkui erityisesti kunnissa. Perhehoidon kehittämisen pohjaksi luotiin Lape hankkeessa kansainvälinen katsaus perhehoitoon ja perhehoidon mallinnustyöryhmän raportti. Pesäpuuta työryhmässä edusti kehittämispäällikkö Jaana Pynnönen.

Kansallisesti yhdistystoimintaa uudistettiin yhdistämällä RAY, Veikkaus ja Hippos. RAY:n avustusosastosta tuli STEA ja se siirrettiin suoraan Sosiaali- ja terveysministeriön alle. Fuusioitumisella ei ollut suoria vaikutuksia yhdistysten avustusten määrään. Pitkällä aikavälillä yhdistysten on hyvä rakentaa taloutensa kuitenkin useamman rahoituslahteen varaan riskien

pienentämiseksi. Yhdistykset etsivät uutta paikkaansa Sote- ja maakuntauudistuksissa. Merkittäviä muutoksia tuo Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen siirtyessä maakunnan liikelaitokselle 2019. Yhteistyö ja siihen liittyvät sopimukset tulee neuvotella niin kuntien kuin maakuntienkin kanssa uudestaan. Kansalaisjärjestöjen täytyy olla aktiivisia ja lunastaa vaikuttavalla toiminnalla kumppanuus.

Organisaation toimintavalmiuksien kehittäminen

Pesäpuu uudisti toimintavuotena strategiansa. Strategiaprosessiin osallistui laajasti koko hallitus ja henkilökunta. Myös sidosryhmien näkemyksiä kysyttiin. Pesäpuun tavoitteena on tulevaisuudessakin olla haluttu kumppani lastensuojelun kehittämisessä ja lasten hyvinvoinnin turvaajana. Strategian v. 2017-2019 painopisteenä on lastensuojelun sijaishuolto sen perhehoito sekä lasten ja nuorten osallisuus. Toiminta luontevilta osin laajenee avohuollossa ja perheiden hyvinvoinnin tukemisessa. Rakenteiden uudistuessa on tärkeää, että Pesäpuu luo hyvät kontaktit uusiin maakuntiin, perustaa kehittämisen kumppanuuteen sekä asiakkaan tilanteen tuntemiseen ja arvioi toimintansa vaikuttavuutta. Tulevaisuudessa Pesäpuun tunnettuuden ja näkyvyyden lisääminen palvelevat myös omatoimista varainhankintaa.

Pesäpuu kehitti omia sisäisiä toimintojaan vastatakseen toimintaympäristön muutokseen ja toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseen. Pesäpuulle luotiin brändi ohjeistus sekä uudistettiin visuaalista ilmettä. Laadimme asiakkuus strategian ja sitä tukemaan kehitettiin asiakashallintarekisteri. Markkinointia tehostettiin erityisesti toiminnallisten välineiden osalta ja tuotevalikoimaa laajennettiin lopettavan yrityksen varaston ostolla. Myynti lähtikin kasvuun loppuvuodesta. Koulutusten ja palveluiden tuotteistamisella ja segmentoinnilla pyrittiin selkiyttämään niiden sisältöjä asiakasystävällisemmäksi. Niiden osalta jaoimme myös vastuita henkilötasolla. Sisäistä vuorovaikutusta edistimme aktiivisen tiimityön ja tiimien välisen yhteistyön avulla.

Toimintavuotena haettiin kolmea uutta kehittämishanketta RAY:ltä. Myönteisen avustuspäätöksen saivat Sisukas (Ak 3v.) sekä pienten lasten (Poppis-päälliköt 3-5v.) osallisuuden kolme vuotinen kehittämishanke. Me-säätiöltä ja SOS-lapsikyläsäätiöltä saatiin rahoitusta pienempiin kehittämishankkeisiin. Yhdessä koettua Suomi 100 vuotta – sijoitetun lapsen silmin hanketta valmisteltiin laajalla kumppanuuspohjalla. Tapahtuma tullaan järjestämään kuudella paikkakunnalla v 2017 ja sen toteuttamiseksi saatiin rahoitusta mm. STM:ltä, maakuntarahastoilta sekä sponsoritukena yhteistyötahoilta. Pesäpuun rahoitustilanne oli vakaa ja toiminnallista liikkumatilaa saatiin tulevalle vuodelle mm. viestintäkoordinaattorin palkka-avustuksen turvin.

Kansalaisjärjestönä vaikuttaminen ja verkostot

Pesäpuun vaikuttamistoiminta perustuu kumppanuuden avulla saavutettujen yhteisten tulosten ja toimintamallien juurruttamiseen. Pesäpuu edistää kokonaisvaltaista ja systeemistä ajattelua, missä toiminnan eri vaiheita kuten avohuoltoa ei voi kehittää irrallaan, vaan vaikutukset näkyvät ja ne pitää tunnistaa aina sijaishuoltoon saakka. Lastensuojelua ei voi kehittää myöskään ilman laajaa yhteistyötä sen eri osapuolten kanssa. Lapsen hyvinvointiin erityisesti sijaishuollossa vaikuttaa toiminnan ennustettavuus, mitä taas lisää osapuolten yhteiset tavoitteet ja näkemykset lapsen edusta. Koska lasten ja perheiden tilanteet ovat yksilöllisiä, tulee lastensuojelussa olla tilaa palvelujen räätälöinnille. Ihmisten tasavertainen ja arvostava kohtaaminen ja ymmärtämistä lisäävä vuorovaikutus mahdollistavat osallisuuden kokemuksen ja luottamuksen lisääntymisen. Niiden avulla syntyvät toivo, unelmat ja tavoitteet, hyvinvoinnin perusedellytykset.

Pesäpuun toiminta tavoitti yhä useamman kumppanin toimintavuoden aikana. Pesäpuun toimintamalleja ja tuotteita käytti ja tilasi vuoden aikana n. 1000 organisaatiota ja satoja yksittäisiä henkilöitä. Vaikutukset niiden toiminnan kautta ulottuvat laajalle ihmisjoukolle lastensuojeluun liittyen. Uusia avauksia ja yhteistyötä tehtiin mm. STM:n kanssa sijaishuollossa ennen vuotta 1983 kaltoinkohdeltujen kuulemiseksi ja anteeksipyyntötilaisuuden järjestämiseksi. Finlandia talon tilaisuuteen osallistui n.500 ihmistä. Yhteistyö sai jatkoa, kun STM liittyi Suomi 100 vuotta- sijoitetun lapsen silmin kiertueen toteuttamiseen v. 2017 Pesäpuun koordinoimana. Toimintavuotena tekemiseen liittyi kymmeniä eri tahoja ja näin yhteistyön avulla saatiin mittava hankesuunnittelu tehtyä ja resurssit turvattua.

Kansallisten rakenneuudistusten ja kehittämisen mahdollistamiseksi Pesäpuun sitoutui ja resursoi osaamistaan Sote uudistukseen ja Lape kehittämiseen. Valmistelu ja suunnittelutyöhön osallistui Pesäpuusta käytännössä koko henkilöstö ja osa luottamushenkilöistä. Sote uudistuksessa maakuntatasolla K-S ja P-S ohjausryhmiin osallistui toiminnanjohtaja. Edustusta oli myös Lape ohjausryhmässä sekä kaikissa kehittämisryhmissä. Pesäpuu tuotti Lape hankkeeseen vahvasti lasten ja nuorten osallisuuden sisältöjä ja oli mukana mm. Hackneyn mallin raportin tuottamisessa. Teimme myös hankesuunnitelmia maakunnallisesta kehittämisestä perhehoidon ohjausmallin, Sisukas- toimintamallin ja perhehoidossa olevien nuorten vertaisarviointimallin kehittämisestä kokemusasiantuntijuuden avulla.

Pesäpuu on edustettuna monissa sidosryhmiemme kehittämis- ja vaikuttamisverkostoissa, työryhmissä sekä toimikunnissa. Merkittävimpiä olivat Lapsiasianvaltuutetun neuvottelukuntatyö ja tulevaisuuden lapsipalvelut työryhmätyö, Lastensuojelun Keskusliiton hallitusjäsenyys, jäsenyydet lastensuojelun toimeenpano sekä lastensuojelun neuvottelukunnissa sekä työryhmätyö lapsen oikeuksien maaraportin valmistelua koskien, Perhehoitoliiton Perhehoitolehden toimitusneuvosto, PRIDE-toimikunta ja yhteistyö ennakkovalmennuksen sekä koulutusten kehittämisessä, Pelastakaa Lapset ry:n lyhytaikainen perhehoito kehittämistyö, Peppi-kehittämishanke, hankeyhteistyö SOS-lapsikylän ja Nuorten Ystävien kanssa, THL:n koulukotien laadunohjausryhmä, STM:n ja OPM:n kanssa tehty kehittämistyö. Osallistumista eri työryhmiin on koottu toimintakertomuksen liitteeseen.

Pesäpuun perustamana ja koordinoimana tiiviissä yhteistyössä toimii lastensuojelun kokemusasiantuntija ja vertaisverkosto. Voima vaikutta verkosto koostuu useista alueellisista

nuorten ryhmistä, joille järjestetään myös valtakunnallisia foorumeita eri teemoista. Verkostoon kuuluu jo satoja vapaaehtoisia nuoria. Toimintavuoden aikana verkostoa ryhdyttiin rakentamaan myös pienten lasten osalta (Salapoliisit).

Joka toinen vuosi järjestettävä perhehoidon valtakunnalliset päivät keräsivät Jyväskylään 300 osanottajaa perhehoidon kentältä. Tilaisuus toimii merkittävänä vaikuttamisen, osaamisen ja tiedottamisen välineenä laadukkaan perhehoidon edistämisessä. Pesäpuu oli aktiivinen myös oheishuoltajuuteen liittyvien kysymysten kirkastamisessa, tuottaen siitä tietopaketin.

Muuta yhteiskunnallista vaikuttamistyötä tehtiin mm. eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian kanssa pitämällä koulutuspäivä sijaishuollon lasten ja nuorten osallisuuteen, sijaishuollon valvontaan ja kokemusasiantuntijuuteen liittyen. Kehittämispäällikkö Jaana Pynnösen tutkimus perhehoidon ennakoivallisuuden vaikuttavuudesta valmistui. Muita tutkimuksia ja selvityksiä Pesäpuu koordinoi mm. läheissijaisvanhemmuuteen ja sijoitetun lapsen koulunkäyntiin liittyen. Suunnitelmallisen lastensuojelutyön lisäämiseksi tuotettiin mm. pienten lasten kuulemiseksi ja osallisuuden vahvistamiseksi Salapoliisioppaat.

Vuoden kruunasi vaikuttavasta työstä palkittu SISUKAS-toiminta, perhehoitoon sijoitettujen lasten koulunkäynnin ja hyvinvoinnin lisäämiseen tähtäävän toimintamallin kehittämisestä Suomessa. Hanke voitti Talentian Hyvä käytäntö -palkinnon, sijoittui toiseksi Terve-SOS-palkinnonjaossa sekä oli kuuden parhaan hankkeen joukossa Innopalkituissa.

Kansainvälinen toiminta

Pesäpuun tärkeimmät kansainväliset kumppanuudet olivat Pohjoismainen NOFCA (Nordic Foster Care Association), Stiftelsen Allmänna Barnhuset Ruotsista, Voksne for Barn Norjasta, perhehoidon maailmanjärjestö IFCO (International Foster Care Organisation sekä Euroopan alueella lapsen oikeuksia puolustava Eurochild.

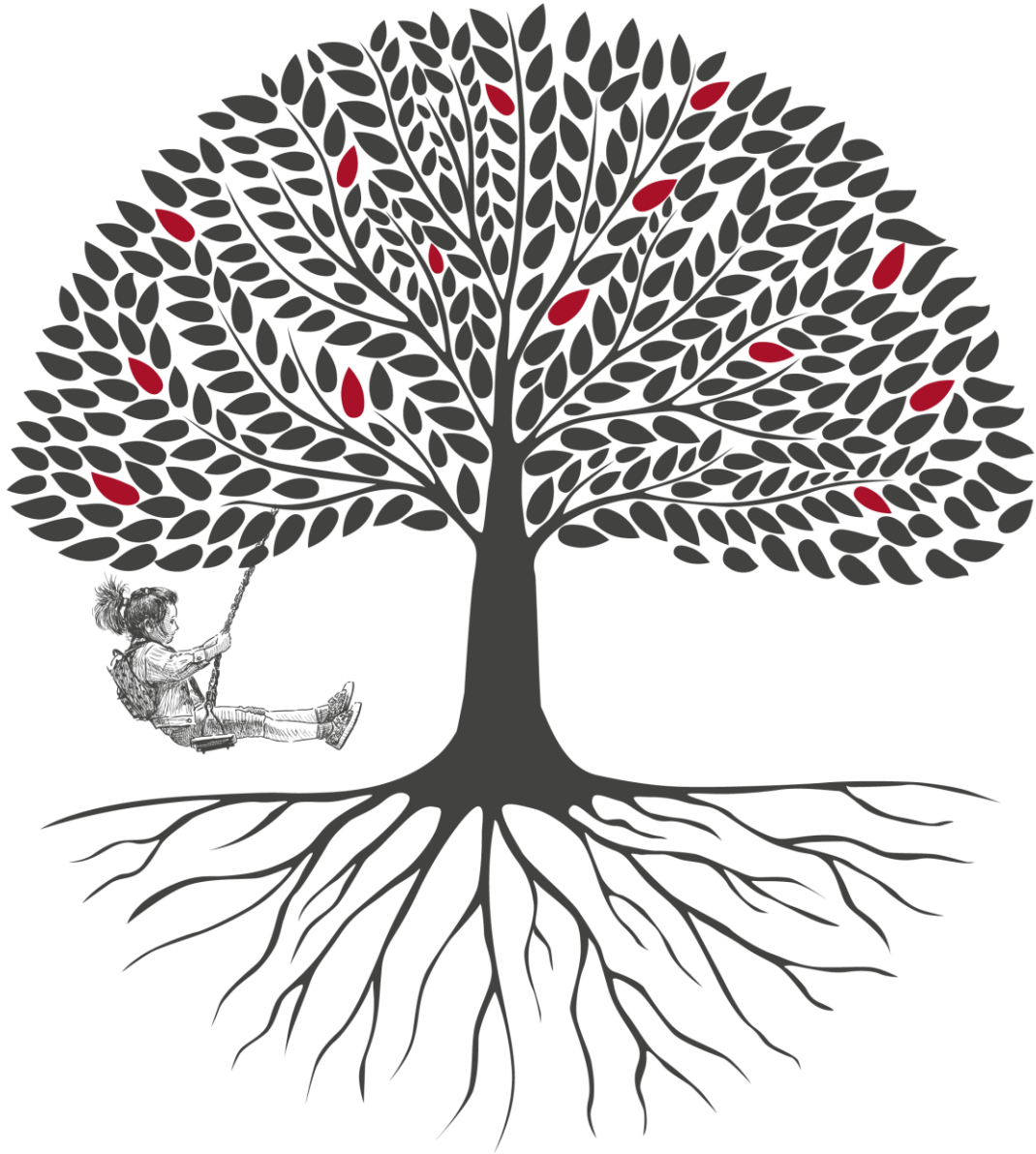
NOFCA:n vuotuinen seminaari perhehoidon kehittämiseksi pidettiin Helsingissä elokuun lopussa. Kaksipäiväisen tapaamisen keskeisiä asioita olivat ajankohtaiskatsaukset maittain, Perhehoidon vaikuttavuus, sijaisvanhempien saaminen ja ennakoivallisuus sekä perhehoidon tuki.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset yhteistyö keskittyi sijoitettujen lasten koulunkäynnin tukemiseen liittyvään toimintaan ja SISUKAS-malliin. Norjalaisen Solfrid Raknesin kehittämä ja Voksne for Barn organisaation levittämä "Ajattelun apukäsi"-materiaalin oikeudet ostettiin ja kehittämistyö aloitettiin Pesäpuun tuotteena Suomessa.

Kansainvälisen perhehoidon järjestön IFCO konferenssi järjestettiin syksyllä Sheffieldissä Englannissa. Pesäpuusta tilaisuuteen osallistuivat kehittämispäällikkö Christine Väliavaara ja kehittäjäpsykologi Elisa Oraluoma. He tuottivat seminaariin myös työpajan SISUKAS-malliin liittyen.

Eurochild:n kokouksiin emme osallistuneet toimintavuotena, mutta seurasimme keskustelua, jossa lisääntyvässä määrin painottuu myös lapsen osallisuus.

Muita tärkeitä kumppaneita toiminnallisten välineiden kehittämisen osalta olivat St. Lukes Innovative Resources Australiasta sekä loppuvuodesta OH-Publishing Saksasta.

MONITOIMIJAINEN PERHEHOITO

PRIDE – Perhehoidon kokonaisuuden kehittäminen

PÄÄTAVOITE

Kehittämistyön tavoitteena on, että lapsi saa hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa vastaavaa apua ja tukea riippumatta siitä missä hän asuu. Lapsen lähiaikuisten merkitys huomioidaan ja tuetaan lapselle merkityksellisiä suhteita. Lapsen ympärillä olevat aikuiset, lapselle läheiset ja perhehoidon työntekijät toimivat tiiminä lapsen asioissa. Niin lapsen biologisen perheen kuin sijaisperheen tarvitsema tuki toteutuu ja ammattilaisilla on toimintamalleja ja välineitä käytössään monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

TAVOITTEET 2016

1. Perhehoidon suunnitelmallista kehittämistyötä tuetaan kouluttamalla toimijoita työmallien ja -välineiden käyttöön. Kehittämistyötä tehdään yhdessä eri toimijoiden, järjestöjen ja kuntakumppaneiden kanssa.
2. Pesäpuu järjestää PRIDE-valmentajakoulutuksia 1-2 vuosittain, jotta kunnat ja yksityiset palveluntarjoajat pystyvät järjestämään laadukasta sijaisperheiden ennakkovalmennusta.
3. PRIDE-valmentajille järjestetään täydennyskoulutusta ja tarjotaan konsultaatiota.
4. PRIDE- valmennukseen liittyvää materiaalia päivitetään ja pidetään ajan tasalla.
5. Sijaissisaruusteemaa vahvistetaan ennakkovalmennuksessa ja kehitetään työmalleja ja materiaaleja perhehoidon työhön laajemmin.
6. Sukulais- ja läheisverkostosijoitusten valmisteluun tarkoitettua arvioinnin ja valmennuksen toimintamallia kehitetään yhteistyössä sukulaissijaisvanhempien sekä kuntatoimijoiden kanssa.
7. Pesäpuu ry järjestää koulutusta tunnettyöskentelyn tukemiseen ja kehittää työskentelymalleja tunnettyöskentelyyn.

TOIMINTA

Pesäpuu ry:n perhehoidon kokonaisuuden kehittämistyö pohjaa PRIDE-ohjelman periaatteiden mukaisesti lapsen tarpeista lähtevään ja yhteistyötä korostavaan, suunnitelmalliseen työhön. Perhehoidon kehittäminen pitää sisällään laajan kokonaisuuden lastensuojelun prosessin eri vaiheisiin liittyvää toimintamallien ja -välineiden kehittämistä. Kehittämistyötä tehtiin toimintavuoden aikana yhdessä sijaishuollon toimijoiden sekä lasten ja heidän perheidensä kanssa.

Asenteiden muuttamiseen tähtäävää vaikuttamistyötä tehtiin, jotta lapsen asema ja oikeudet sijaishuollossa tulisivat paremmin huomioiduiksi ja tasavertaisuus toteutuisi riippumatta, missä päin Suomea lapsi ja hänen perheensä asuvat. Toimintaympäristön muutokset ja lakimuutokset ovat tuoneet uusia haasteita perhehoitoon. Meneillään olleet Lapsi- ja perhepalvelujen (Lape) uudistamiseen ja maakunnalliseen muutostyöhön liittyvät hankkeet ovat edellyttäneet vuoden 2016 aikana uudenlaista otetta ja kumppanuuksien hakemista kehittämisyhteistyössä. Pesäpuu on ollut mukana valtakunnallisessa kehittämis- ja vaikuttamistyössä STM:n hyvä perhehoitotyöryhmässä, Lape-hankkeen työryhmissä sekä Lastensuojelun Keskusliiton eri työryhmissä. Lastensuojelun Keskusliitto kokoaa YK:n lapsen oikeuksien komitealle vaihtoehtoisen raportin kansalaisyhteiskunnan näkemyksistä liittyen lapsen oikeuksien sopimuksen toteutumiseen. Pesäpuu on ollut mukana raportin laatimiseksi perustetuissa kahdessa eri työryhmässä.

Pesäpuu ry:n perhehoidon kokonaisuuden kehittämistyö on vuoden 2016 toimintasuunnitelmassa jaettu kolmeen kokonaisuuteen: Sijaisperheiden valmennus, osallisuus ja tunteiden merkitys lastensuojelussa. Nämä kokonaisuudet ovat limittäisiä ja liittyvät kiinteästi toinen toisiinsa. Ehjä ja toimiva kokonaisuus tarvitsee kaikki osasensa.

Perhehoidon alueellinen toimintamalli

Vuoden 2016 aikana aloitettiin kehittämisyhteistyö perhehoidon kokonaisuuden kattavan alueellisen toimintamallin aikaansaamiseksi. Pesäpuu ry osallistui työryhmän jäsenenä Lape-hankkeen perhehoidon ja sijaishuollon ohjauksen ja valvonnan mallinnustyöryhmiin sekä Sosiaali- ja terveysministeriön Hyvä perhehoito- työryhmään. Varsinainen maakunnallinen kehittämisyhteistyö aloitetaan vuoden 2017 aikana Keski-Suomen ja Pohjois-Savon maakuntien kanssa, joiden hankehakemuksiin kumppanuus kirjoitettiin.

PRIDE-ohjelman laadun ja kehittämistyön tueksi tehdään Perhehoitoliiton ja Pelastakaa Lapset ry:n kanssa säännöllisesti yhteistyötä (mm. PRIDE- toimikunta). PRIDE- toimikunta kokoontui vuoden 2016 aikana neljä kertaa. Keski-Suomessa ja Etelä-Suomessa järjestettiin perhehoidon asiantuntijailtapäivät.

PRIDE- valmentajakoulutukset, valmentajien täydennyskoulutukset ja valmentajien tuki

Jokaisella sijoitettavalla lapsella on oikeus päästä hyvin valmennettuun perheeseen. Kuntien järjestämä sijaisperheiden ennakkovalmennus on tärkeä vaihe lapsen tarpeisiin vastaavan sijaishuollon takaamiseksi. Vuonna 2016 järjestettiin 1 avoin PRIDE-valmentajakoulutus, jossa oli 20 osallistujaa.

Vuonna 2016 PRIDE-valmentajien täydennyskoulutusta järjestettiin yhteistyössä Pelastakaa lapset ry:n kanssa. Koulutusta järjestettiin Tampereella ja Helsingissä ja teemana oli lyhytaikaiseen

perhehoitoon valmentaminen. Osallistujia oli yhteensä 33, perhehoidon eri tehtävissä toimivia ja lyhytaikaisina perhehoitajina toimivia.

Vuonna 2016 marraskuussa järjestettiin seitsemännet valtakunnalliset Perhehoidon päivät yhdessä Perhehoitoliiton kanssa. Päivien teemana oli Samassa veneessä – samaan suuntaan. Perhehoidon päivät ovat olleet myös yksi osa PRIDE-valmentajien täydennyskoulutusta. Pesäpuu järjesti päivillä muun muassa työpajat ”Tunteet ja tabut sijaisvanhemman ja sosiaalityöntekijän yhteistyössä” sekä 2 erillistä arviointiin ja sijaisvanhemman valmiuksiin liittyvää työpajaa.

Pesäpuu on pitänyt PRIDE- valmennukseen liittyvää materiaalia ajan tasalla. Vuoden 2016 aikana on päivitetty valmennuksessa käytettäviä lomakkeita. Kehittämistyötä on tehty saatujen palautteiden ja valmentajilta nousseiden tarpeiden mukaan. Ruotsinkielisten kuntien perhehoidon kehittämistyössä kaivataan ruotsinkielistä materiaalia ja käännöstyöhön tarvittavia varojen hankkiminen on ollut haasteellista.

Valmentajat ja muut perhehoidon toimijat ovat käyttäneet työnsä tueksi Pesäpuun työntekijöiden antamaa konsultaatiota sekä puhelimitse että sähköpostitse.

Sijaissisaruus

Vuoden 2016 aikana on jatkettu sijaissisarusteeman vahvistamista sijais- ja adoptiovanhemmuutta harkitsevien PRIDE-ennakkovalmennuksessa. Kevään 2016 aikana saatettiin loppuun työskentely PRIDE-ennakkovalmennukseen liittyvien valmiuksien avaamiseksi valmennukseen osallistuville sekä sijaissisaruteen liittyvien kysymysten liittäminen arviointiprosessiin. Kesällä 2016 alkoi PRIDE-ennakkovalmennukseen osallistuvien kotitehtävien päivitys. Kotitehtävien avulla osallistujat syventävät valmennuksen ryhmätapaamisten teemoja ja sisältöjä yksilökohtaisesti. Kotitehtäviä uudistetaan siten, että sijais- tai adoptiovanhemmuutta harkitsevat pohtivat myös jo kodissa asuvien lasten elämää sekä siinä mahdollisesti tapahtuvia muutoksia jokaisen ryhmätapaamisen jälkeisissä tehtävissä. Tavoitteena on sijaissisarusten osallisuuden vahvistaminen sekä ennakkovalmennuksessa että sijoitusprosessin aikana.

Sijaissisaruuista ja sisaruussuhteista käsiteltiin toukokuussa Tampereella ja Helsingissä järjestetyissä PRIDE-kouluttajien työkokouksissa, joiden sisältönä oli lyhytaikaista perhehoitajuutta koskevan ennakkovalmennusmateriaalin kehittäminen ja päivitys.

Yleisiä, kaikille avoimia Sijaissisaruus-koulutuksia toteutui vuonna 2016 kaksi. Vuonna 2015 Oulussa järjestetyssä PRIDE-valmentajien työkokouksessa esitettiin toive, että vuonna 2016 Sijaissisaruus -koulutus pidettäisiin myös Pohjois-Suomessa, koska tähänastiset koulutuspäivät ovat kaikki olleet eteläisessä Suomessa. Toiveen mukaisesti toukokuussa järjestettiin Oulussa Sijaissisaruus-koulutus yhteistyössä Nuorten Ystävien perhehoidon kanssa. Koulutuksessa oli seitsemän osallistujaa.

Helsingissä marraskuussa järjestetyssä avoimessa Sijaissisaruus-koulutuksessa oli 15 osallistujaa. Toinen kouluttaja oli itse sijaissisarena kasvanut kokemusasiantuntija. Koulutuksen sisällön suunnittelukokouksia kokemusasiantuntijan kanssa järjestettiin kesän ja syksyn aikana kolmesti.

Pirkanmaan Perhehoitajat ry ja Tampereen kaupunki järjestivät lokakuussa Tampereella sijaissisaruuksiä käsitelleen täydennyskoulutuksen, jossa 42 sijaisvanhempaa koulutti Pesäpuun edustaja. Samanaikaisesti sijaisvanhempien lasten kanssa työskenteli Tampereen kaupungin työntekijät, joista osa on käynyt Pesäpuun v. 2015 järjestämän yleisen Sijaissisaruuuskoulutuksen. Neljässä lapsiryhmässä toimi yhteensä 40 lasta.

Uusi sijaissisarusteemaa käsittelevä täydennyskoulutusmuoto suunniteltiin syksyllä ja toteutettiin marraskuussa Oulussa Nuorten Ystävien perhehoidon tuen piirissä oleville sijaisvanhemmille ja heitä tukeville sosiaalityöntekijöille. Koulutukseen osallistui 14 sijaisvanhempaa ja kaksi sosiaalityöntekijää.

Valtakunnallisilla perhehoidon päivillä marraskuussa 2016 järjestettiin Nuorten foorumi, johon osallistui myös sijaissisaruuksia. Osallistujat suunnittelivat ja tekivät foorumissa videoita, joista yhdessä käsitellään sijaissisaruuksiä. Videot ilmestyvät vuonna 2017.

Sijaissisaruuksiä ei ole Suomessa akateemisesti juurikaan tutkittu yliopistojen pro gradu-tutkielmia lukuunottamatta. Vuoden 2016 aikana lastensuojelun ammatillista lisensiaatintyötä suunnitteleva jatko-opiskelija konsultoi Pesäpuuta. Hän suunnittelee aloittavansa aihetta koskevan tutkimuksen Lapin yliopistossa.

Sijaisvanhempien tuki ja täydennyskoulutus

Ennakkovalmennuksen jälkeen järjestettävä täydennyskoulutus ja riittävä tuki niin sijoitetulle lapselle kuin hänen vanhemmilleen ja sijaisperheelle ovat laadukkaan perhehoidon kokonaisuudessa kaikki tärkeitä vaiheita. Täydennyskoulutus ja tuki toteutuvat edelleen eri puolilla Suomea hyvin eri tavoin ja kehittämistyötä sekä ammattilaisten osaamisen lisäämistä tarvitaan. Sijaisperheillä on oltava riittäviä ammatillisen ja vertaistuen mahdollisuuksia sekä tarpeisiin vastaavaa täydennyskoulutusta. Sijaisperheen kaikkien lasten tilanne on huomioitava valmennuksessa, sijoitusta suunniteltaessa ja sijoituksen aikana.

Pesäpuu ry on tarjonnut kunnille mahdollisuutta tilauskoulutuksena hankkia tukea perhehoidon kehittämiseen ja työntekijöiden PRIDE-ohjelman tuntemuksen lisäämiseen. Vuoden 2016 aikana ei ollut kysyntää tällaisille koulutuksille.

Nuorten perhehoito ja monikulttuuriset kysymykset on jo aiemmin mallinnettu täydennyskoulutusosioiksi. Lyhytaikaisen perhehoidon materiaalin myyntiä jatketaan Pelastakaa Lapset ry:n huolehtiessa kehittämis- ja kouluttamistyöstä. Vuonna 2016 järjestettiin 1 nuoruusikäisen sijaisvanhemmaksi – täydennyskoulutus, jossa osallistujia oli 9.

Tunteiden merkitys perhehoidossa

Lastensuojelun arviointiin, tukitoimiin, päätöksiin, sijoituksiin, sijaishuoltopaikkojen muutoksiin ja sijoitusten katkeamisiin liittyy paljon tunteita, joita kohtaavat sekä lastensuojelun asiakkaat että työntekijät. He saattavat kokea vaikeita tai lamaannuttavia tunteita, kuten vihaa, häpeää, kontrollinhalua ja pelkoa, joita ei usein ole helppo tiedostaa tai ilmaista. Jotkut asiat, joihin liittyy voimakkaita tunteita, voivat muodostua tabuiksi, joita lapsi, hänen vanhempansa/sijaisvanhempansa tai työntekijä eivät kykene kohtaamaan tai uskalla ilmaista toisilleen. Tällöin pinnan alle painetut tai tukahdutetut tunteet voivat muodostua kohtaamisen, osallisuuden tai toimivan yhteistyön esteeksi. Tunteiden käsittely vaatii pysähtymistä, aikaa ja luottamuksen syntymistä ihmisiin, joiden kanssa tunteitaan käsittelee. Tunteiden tiedostaminen, ilmaiseminen ja reflektointi tukevat lapsen ja aikuisen osallisuutta, syventävät kohtaamista ja synnyttävät toivoa. Tämä on tärkeää ihmisen kokonaisvaltaisen terveyden kannalta.

Vuonna 2016 syvennyimme Pesäpuu ry:ssä keräämään tietoa tunteista erityisesti perhehoidossa. Toimme esiin näkökulmaa tunteiden merkityksestä perhehoidossa. Vuoden aikana kokoontui 2 kehittäjäryhmää tutkimaan tunteita sijaisvanhemman ja sosiaalityöntekijän yhteistyössä. Teemaa tutkittiin myös perhehoidon päivien työpajassa ”Tunteet ja tabut sijaisvanhemman ja sosiaalityöntekijän yhteistyössä” ja Satakunnan lastensuojelun kehittämisyksikön työyhteisössä. Ryhmissä on ollut sekä sijaisvanhempia että sosiaalityöntekijöitä.

Sijaisvanhempien täydennyskoulutuksen kehittäminen yhdessä Satakunnan lastensuojelun kehittämisyksikön kanssa ei toteutunut, koska siihen ei ollut riittävästi resursseja.

Vuonna 2016 ei järjestetty koulutusta Hyväksyvä katse ja välittäviä ihmisiä, koska sille ei ollut kysyntää. Tilauskoulutuksena järjestettiin koulutus Tunnettyöskentely lapsen kanssa sijaisperheessä Turussa Nuorten ystävät Oy:n sijaisvanhemmille ja työntekijöille.

Ihan Iholla kasvuryhmänohjaajakoulutus on toiminnallisen tunnettyöskentelyn malli. Vuonna 2016 järjestettiin 1 Ihan iholla – sijaisvanhempien kasvuryhmänohjaajakoulutus, jossa oli 12 osallistujaa.

Sukulais- ja läheisverkostosijoitukset

Sukulais- ja läheisverkostosijoitusten osalta ennakoivallisuuden ja arvioinnin toteutumisessa on suuria alueellisia vaihteluita. Sukulais- tai läheisverkostosijoitusten valmistelu, arviointi ja valmennus on edelleen kokonaisuutena Suomessa riittämätöntä ja alueelliset erot toteuttamistavoissa ovat suuret. Sukulais- tai läheissijoituksessa olleiden lasten ja nuorten äänen kuuleminen kehittämistyössä on tärkeää ja tiedonkeruuta jatkettiin valtakunnallisesti kootun kehittäjäryhmän avulla. Sukulais- ja läheisverkostosijoitusten valmisteluun tarkoitettua arvioinnin ja valmennuksen toimintamallia kehitettiin yhteistyössä sukulaissijaisvanhempien sekä kuntatoimijoiden kanssa. Vuoden 2016 aikana toteutui yksi 2-päiväinen ja kaksi yhden päivän mittaista koulutusta. Kehittämistyöhön haettiin erillistä hankerahaa. Kehittämis yhteistyössä on

ollut mukana alueellisesti kattavasti kuntatoimijoita ja sukulaissijaisvanhempina toimivia eri puolilta Suomea.

TUOTOKSET

- Vuoden 2016 aikana valmistui PRIDE-ennakkovalmennusta koskeva Jaana Pynnösen lisensiaatin tutkimus Sijaisvanhemmuudessa tarvittavien valmiuksien arviointi PRIDE-valmennuksessa.
- Valmentajien käyttämää Extranettia täydennettiin ja lomakkeita uudistettiin.

TULOKSET

PRIDE-ennakkovalmennusta koskeva tietoisuus lisääntyi mm valtakunnallisten yhteistyöryhmien työn tuloksena ja valmistuneen tutkimuksen myötä. Ruotsinkielisten perheiden tasa-arvoisuus ennakkovalmennuksen osalta lisääntyi, kun käyttöön saatiin ruotsinkielistä materiaalia. PRIDE-ennakkovalmentajien verkosto vahvistui uusien kouluttajien myötä.

Tunteet sijaisvanhemman ja sosiaalityöntekijän yhteistyössä –kehittämistyö vaikutti PRIDE-ennakkovalmentajien koulutukseen erityisesti yhteistyön merkityksen korostamisena. Työskentelyn vaikutukset näkyvät myös valmennuksen kotitehtävien päivityksessä. Tavoitteena on, että uudistettavat kotitehtävät voidaan ottaa käyttöön kevään 2017 aikana.

Valtakunnallinen Sukulais- ja läheissijaisvanhempien arviointia ja valmennusta pohtiva työryhmä vakiinnutti toimintaansa. Koulutusten myötä sukulais- ja läheissijaisvanhemmuuden erityiskysymysten huomioon ottamista arvioinnissa valmennuksessa vahvistettiin.

VAIKUTUKSET

Tahtotila ja toimintamallit lapsen osallisuuden vahvistamiseksi lastensuojelussa ovat lisääntyneet. PRIDE-ohjelmaan pohjautuvaa perhehoidon suunnitelmallista kehittämistyötä ollaan aloittamassa tai jatkamassa useiden eri toimijoiden kanssa. Sijaissisarusten huomioiminen ennakkovalmennuksessa ja perhehoidossa on lisääntynyt. Tämä näkyy esimerkiksi lisääntyneinä ryhminä ennakkovalmennuksen aikana. Läheissijaisvanhemmuuden erityiskysymykset perhehoidossa tunnistetaan entistä paremmin ja työmalleja kehitetään, jotta läheissijaisperheiden asema paranisi.

SISUKAS-projekti 2012–2016

SISUKAS (2012–2016) eli Sijoitettu lapsi koulussa -projekti oli osa RAY:n Emma ja Elias –avustusohjelmaa. Ohjelmassa keskitytään alle 15-vuotiaiden kasvuolosuhteiden parantamiseen. Sen tavoitteena on edistää aikuisten yhteistä vastuuta, vanhemmuuden tukemista ja lapsen oikeutta olla lapsi sekä parantaa lapsen ja perheiden tarpeiden huomioimista yhteiskunnassa.

PÄÄTAVOITE

”Sisukas kannattelee perhehoitoon sijoitettua lasta koulupolulla.”

SISUKAS-toiminnan (2012-2016) päätavoitteena oli ehkäistä sijoitettujen (6-12-v) lasten syrjäytymistä kehittämällä arvioitu, monialainen SISUKAS-toimintamalli riskiryhmään kuuluvien koulunkäynnin tukemiseksi. Lisäksi tavoitteena oli lisätä lasten osallisuutta, vahvistaa aikuisten osaamista ja tehdä vaikuttamistyötä toiminnan valtakunnalliseksi levittämiseksi, jotta sijoitettujen lasten koulutuksellinen tasa-arvo toteutuisi paremmin Suomessa. Tiivis Pohjoismainen yhteistyö ja yhtenäisten, arvioitujen toimintamallien käyttöönotto oli tärkeä osa kehittämistoimintaa.

Vuoden 2016 alkuun mennessä oli 4 työntekijän työpanoksella tuotettu toimintamalli, pilotoitu sitä Keski-Suomessa 9:ssä kunnassa, vahvistettu monialaisen toimijajoukon osaamista, luotu prosessikuvaus rakenteisiin, koottu vuoropuheluun alueen monialaisia toimijoita, tuotettu materiaaleja sekä seurattu toiminnan vaikuttavuutta. Pohjoismainen yhteistyö oli ollut tiivistä. Pilotin päätösseminaari 2015 kokosi 300 osallistujaa Jyväskylään.

TAVOITTEET 2016

1. Sijoitetun lapsen hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistaminen
 - 1.1. SISUKAS-lapsille vertaistapaamiset
 - 1.2. Lyhytfilmi kokemusasiantuntijanuoren näkökulmasta
2. SISUKAS- kokeilun vaikuttavuuden arviointi
 - 2.1. Sijoitettu lapsi koulussa - intervention arviointitutkimus ja artikkeli
 - 2.2. Oppilaitosyhteistyössä opinnäytetöitä
 - 2.3. Projektin loppuraportti
3. Monialaisen verkostotyön juurruttaminen ja osaamisen vahvistaminen
 - 3.1. SISUKAS-mallia juurrutetaan Keski-Suomeen
 - 3.2. Koulutukset, konsultaatiot sekä työnohjaukset
 - 3.3. Työskentelymallin levittäminen alkaa
4. Vaikuttaminen ja tiedottaminen
 - 4.1. SISUKAS-materiaalit ovat netissä ja ajankohtaisista asioista tiedotetaan sosiaalisessa mediassa, blogeissa, nettisivuilla sekä alan lehdissä
 - 4.2. Pidetään työpajoja ja puheenvuoroja alan kansallisissa sekä kansainvälisissä seminaareissa ja osallistutaan Emma ja Elias-ohjelman toimintaan

TOIMINTA

SISUKAS-toiminnan vaikuttavuutta arvioitiin ja tulokset analysoitiin sekä raportoitiin. Vaikuttavuustutkimus julkaistiin Valtakunnallisilla Perhehoidonpäivillä sekä esiteltiin tuloksia valtakunnallisissa ja alueellisissa tapahtumissa. SISUKAS- mallille myönnettiin Talentian Hyvä käytäntö-palkinto, TerveSos-palkinnon 2. sija ja lisäksi se oli Inno-palkintofinalistina 2016.

Toiminnan juurruttaminen Keski-Suomeen jatkui. Sosiaalityöntekijöiden Innostamoissa vahvistettiin työtavan juurtumista arkeen uusien asiakaslasten myötä. Monitoimijaisen yhteistyön vahvistamiseksi toimintaa esiteltiin Jyväskylän rehtoreiden ja oppilashuollon työkokouksessa (N=100) sekä sairaalakoulun ja lastensuojelulaitosten henkilöstölle (N=50). Lisäksi oltiin mukana lastenpsykiatrian sekä Haukkala Säätiön yhteistyöfoorumeilla.

SISUKAS-lapset koottiin vertaistyöpajaan ja sarjakuva lapsille valmistui. Tehtiin mallista selkoesite juurtumista helpottamaan ja pieni kouluopas ilmestyi myös ruotsiksi. Tuotetun lyhytelokuvan avulla nostettiin esiin sijoitetun nuoren näkökulmia. Elokuva julkistettiin Perhehoidon päivillä (N=300).

Vaikuttamistyötä tehtiin Keski-Suomen SOTE2020 -hankkeen sekä LAPE-muutosohjelman suuntaan. Mallia esiteltiin valtakunnallisten LAPE-työryhmien foorumilla ja esitystä oli mahdollista seurata verkkovälitteisesti. Tavoitteena oli innostaa maakuntia hakemaan valtion pilotointirahaa SISUKAS-toimintaan 2017-19.

Levittäminen Etelä- ja Pohjois-Savoon käynnistyi. Etelä- ja Pohjois-Savon sijaishuollon yksiköt allekirjoittivat kumppanuussopimukset. Suunniteltiin alueellinen Sisukkaasti koulutiellä - koulutusprosessi 2016–17. Yhteistyökumppaneiksi tulivat Opetushallituksen tuella VALTERI, Itä-Suomen AVI sekä Väestöliitto. Sisukkaasti koulutiellä - alueelliset seminaarit pidettiin Mikkelissä sekä Kuopiossa 22.-23.11.2016 (monialaisia osallistujia 120). Vuoden 2017 alueelliset työpajat (2 x 4) täyttyivät ja ilmoittautuminen konsultaatioryhmiin (2 x 4) käynnistyi. Verkkoluennot käynnistyvät 2017. Päättöseminaari toteutetaan 2017.

Järjestettiin tilauskoulutuksia ja puheenvuoroja traumatisoituneiden ja kiintymyssuhteissaan haavoittuneiden lasten kohtaamisesta päivähoitossa ja koulussa (Helsinki, Vantaa, Seinäjoki, Oulu, Jyväskylä). Yhteistyössä Itä- ja Länsi-Suomen AVI:n kanssa toteutettiin nettistriimattu koulutuskierros: Tampere, Jyväskylä, Vaasa (ruotsinkielinen), Seinäjoki teemalla ”Lastensuojelulaki varhaiskasvatuksen ja koulun arjessa”. SISUKAS osallistui myös Emma- ja Elias -ohjelman toimintaan mm. Yhteen ääneen lapsen asialla- seminaarissa. Lisäksi pidettiin työpaja Valtakunnallisilla Perhehoidonpäivillä.

SISUKAS-mallia esiteltiin Norjassa (Voksne for barn- järjestössä) ja Englannissa (IFCO 2016, workshop "We don't need no education? - an intervention to improve Foster children's school performance in Finland"). Bergenissä osallistuttiin Apukäsi tunnesäätelyyn -koulutukseen, joka on tarkoitus Norjassa ja Suomessa pilotoituine laadukkaine materiaaleineen jalkauttaa Suomeen 2017.

TUOTOKSET

- Lyhytelokuva: Sisukas pärjää aina? - sijoitetun nuoren kokemusasiantuntijan näkökulmasta (myös englanninkielisin tekstein)
- Pieni opas ruotsiksi: Placerade barn i skolan.
- Selko-esite ja sarjakuva SISUKAS-lapsilta lapsille
- Sijoitetun lapsen koulunkäynnin tukeminen. SISUKAS-työskentelymallin vaikuttavuuden arviointi, (2016) toim. Oraluoma & Väliavaara
- kaksi pro gradu -tutkielmaa valmistui
- Tutkimusartikkelin käsikirjoitus NMI-Bulletiniin sekä artikkeleita alan lehdissä
- Blogikirjoituksia Pesäpuun ja E&E -ohjelman blogeissa
- Nettisivusto, www.sijoitettulapsikoulussa.fi täydentyi
- Sisukkaasti koulutiellä -koulutusprosessin suunnittelu mallin valtakunnallisen levittämiseen

TULOKSET

SISUKAS-malli on saanut valtakunnallista tunnustusta: Talentian Hyvä käytäntö 2016, TerveSos-palkinto 2016, Inno-palkintofinalisti 2016. Toiminta on herättänyt laajaa kiinnostusta ja nostanut esiin epäkohtia ja kehittämistarpeita.

Vaikuttavuustutkimuksen tulokset osoittavat, että SISUKAS-toiminnan myötä:

- Lastensuojelun, kodin ja koulun välinen tiedonkulku ja yhteistyö on tiivistynyt
- Aikuisten osaaminen sijoitettujen lasten erityiskysymyksissä on vahvistunut materiaalien, koulutusten ja konsultoinnin avulla
- Sijaisvanhemmat ovat kokeneet tulleen paremmin kuulluiksi lasten asioissa
- Pilottiin osallistuneiden sijoitettujen lasten osallisuus on lisääntynyt ja he ovat saaneet yksilöllistä tukea
- Myönteistä kehitystä lasten oppimistuloksissa ja useilla parannusta myös sosio-emotionaalisessa hyvinvoinnissa. Osalla psyykkiset ongelmat edelleen vaikeita ja heitä on saatu jatkotuen piiriin.
- Pohjoismaissa on otettu käyttöön yhtenäisiä, systemaattisia ja tutkitusti hyviä käytäntöjä

VAIKUTUKSET

- Monialainen yhteistyö tiivistyi ja aikuisten valmiudet tukea sijoitetun lapsen oppimista ja kehitystä vahvistuivat.
- Lasten koulunkäynnin edellytykset paranivat ja he saivat kykynsä paremmin käyttöön.
- Menetyksiä ja muutoksia kokeneiden lasten selviytymiskyky elämässä parani suojaavien tekijöiden vahvistuessa.
- Yhä useammalla sijoitetulla lapsella on mahdollisuus saada peruskoulun päättötodistuksen ja edetä jatko-opintoihin.
- Maakunnissa erityispalveluiden osaamista saadaan lähelle lasta liikkuvan konsultoivan tiimin avulla ja pystytään puuttumaan pulmiin varhemmin. Samalla osaaminen kentällä vahvistuu.
- Pitkällä tähtäyksellä säästettiin kustannuksia varhaisen tuen avulla. Ruotsissa on laskettu, että SISUKAS-toiminta säästää 20 lapsella 400 000 euroa viidessä vuodessa.

PePPI-hanke 2012–2017

PÄÄTAVOITE

PePPI - Vapaaehtoiset voimavarana sijaisperheiden tukemisessa -hanke on Pelastakaa Lapset ry:n, Perhehoitoliitto ry:n ja Pesäpuu ry:n yhteinen hanke. Hankkeessa hyödynnetään perhehoidon eri toimijoiden kokemusasiantuntijuutta, kehitetään ja järjestetään vapaaehtoistoimintaa sijaisperheiden tueksi sekä vahvistetaan kolmen perhehoitoa kehittävän järjestön yhteistä vaikuttamistyötä.

PePPI -hankkeen visio on ”Vapaaehtoiset sijaisperheiden arjen tukena” ja hankkeen päämääränä on edistää järjestölähtöisin keinoin perhehoidossa elävien lasten ja nuorten sekä sijaisperheiden sosiaalista hyvinvointia sekä turvata perhehoidossa elävien lasten ja nuorten elämässä pysyvyyttä ja jatkuvuutta.

TAVOITTEET 2016

- Tuetaan sijaisperheiden hyvinvointia rekrytoimalla ja valmentamalla vapaaehtoisia perhekavereita sijaisperheisiin.
- Sijaisperheiden nuoret saavat vertaistukea ja osallisuuden kokemuksia chatissa.
- Sijaisvanhemmat saavat vertaisuuden kokemuksia ja voimaantuvat pienryhmätoiminnan kautta.
- Kumppanuuksien solmiminen ja yhteistyö kuntien perhehoidon kanssa.

TOIMINTA

Perhekaveritoiminta

Perhekaveria hakeneille sijaisperheille etsittiin sopivia perhekavereita ja valmennetuille perhekavereille omia sijaisperheitä. Vuonna 2016 Uudellamaalla käynnistyi 11 uutta perhekaverisuhdetta ja yhteensä 31 perhekaveria toimi 24 sijaisperheen tukena. Näissä perheissä oli yhteensä 71 alle 18-vuotiasta lasta. Perhekaverit tapasivat tuettavaa lasta tai perhettä 1-3 kertaa kuukaudessa. Vapaaehtoisia ja perhekaverisuhteita tuettiin arviointi- ja vertaistapaamisin, jatkokoulutuksin sekä järjestämällä yhteinen toimintapäivä Korkeasaarella perhekavereille ja heidän sijaisperheilleen.

Perhekaverisuhteita ja toiminnan vaikuttavuutta seurattiin ja arvioitiin tekemällä arviointikäyntejä, keräämällä tietoa sijaisvanhemmilta ja perhekavereilta puhelimitse sekä vapaaehtoisten vertaistapaamisissa.

Perhekaveritoiminnan juurruttaminen osaksi Pelastakaa lapset ry:n toimintaa

Pelastakaa Lapset ry:ssä tehtiin päätös toiminnan juurruttamisesta kaikkiin viiteen aluetoimistoon. Pelastakaa lapset ry:n aluetoimistojen perhehoidon sosiaalityöntekijöille ja vapaaehtoistoiminnan koordinaattoreille järjestettiin yhteistyöpäivä perhekaveritoiminnan erityispiirteistä Helsingissä. Päivän pohjalta laadittiin vierailuaikataulu Pelastakaa lapset ry:n aluetoimistoihin vuodelle 2017.

Perhekaveritoiminnan juurruttaminen kuntiin

Lahden seudullisen perhehoidon, Espoon perhehoidon ja Helsingin kaupungin vastaanottoperhehoiminnan kanssa aloitettiin yhteistyö perhekaveritoiminnan juurruttamiseksi osaksi näiden palveluvalikkoa. Kaikissa kolmessa pidettiin yhteistyöpalavereja, aloitettiin vapaaehtoisten rekrytointi ja sovittiin valmennuksista alkuvuodelle 2017. Lahdessa PePPin työntekijät osallistuivat Ajoissa kotiin -kampanjaan ja kävivät kertomassa perhekaveritoiminnasta ja sijaisperhenuorten chatista sijaisvanhempien täydennyskoulutuksessa.

Perhehoitoyksikkö Pihlajan kanssa jatkettiin aloitettua yhteistyötä perhekaveritoiminnan kehittämiseksi. Perhehoitoyksikkö Pihlajan kanssa järjestettiin perhekaverivalmennus ja Pihlajan työntekijöitä tuettiin perhekaveritoiminnan käytäntöjen omaksumisessa. Toimintaa pyrittiin juurruttamaan osaksi Pihlajan palveluvalikoimaa, mutta lupaa toiminnan laajentamiselle alueella vuonna 2017 ei saatu. Käynnistyneitä perhekaverisuhteita kuitenkin tuetaan, ja Pihlajassa suunnitellaan perhekaveritoiminnan järjestämisen mahdollistavan lisäresurssin hakemista vuodesta 2018 alkaen.

Sijaisperhenuorten chat

Sijaisperhenuorten chat järjestettiin vuoden 2016 aikana 14 kertaa. Chateissa oli yhteensä 143 kohtaamista nuorten kanssa. Chat-vapaaehtoisia oli 18. Chatista tiedotettiin PePPin ja taustajärjestöjen Facebookissa, sosiaalityöntekijöille sekä suoraan nuorille. Nuorille, sijaisperheille ja perhehoidon työntekijöille jaettiin chat-postikorttia. Loppuvuodesta chatteja järjestettiin kahden viikon välein kuukauden sijaan ja osallistujamäärät nousivat.

Verkkotoiminnan suunnitteluun osallistuneiden kehittäjänuorten osallistamista chatin kehittämiseksi ja toteuttamiseksi jatkettiin Skype-tapaamisissa ja Facebook-ryhmässä. Lisäksi Sinut ry:n leirillä pohdittiin chatin kehittämistä yhdessä nuorten kanssa.

Vapaaehtoisia valmennettiin chatin ohjaajiksi yhdessä Pelastakaa lapset ry:n verkkonuorisotoiminnan kanssa, ja toiminnan juurtumisesta osaksi verkkonuorisotoimintaa tehtiin päätös. Vapaaehtoisille tarjottiin vertaistapaamisia ja jatkokoulutusta.

Sijaisvanhempien pienryhmätöiminnan kehittäminen

Uudellamaalla toimi vuoden 2016 aikana kolme sijaisvanhempien pienryhmää, joita PePPi –hanke tuki: sijaisisien ryhmä ja sukulaissijaisvanhempien ryhmä Tiukulassa sekä sijaisisien ryhmä Vantaalla. PePPin kokoama pienryhmien kehittäjäryhmä (yksi vapaaehtoinen ryhmänvetäjä ja neljä sijaisvanhempia-ryhmänohjaajaa) kokoontui vuoden aikana pohtimaan pienryhmätöimintojen levittämiseen ja rakenteistamiseen liittyviä asioita.

PePPin sijaisisäryhmien vetäjät osallistuivat valtakunnalliseen Miestyön foorumiin ja järjestivät siellä työpajan ”Sijaisisä kasvattajana”. Lisäksi eräs sijaisisä toteutti yhteistyössä PePPi-hankkeen kanssa Väestöliiton Perheikkaa -sivustolla nettiluennon sijaisisyyden eri vaiheista.

Kumppanuuksien solmiminen ja yhteistyö kuntien perhehoidon kanssa

PePPin järjestämään kuntayhteistyön kehittämispäivään osallistui kolmisenkymmentä perhehoidon työntekijää eri puolilta Uuttamaata. Lisäksi PePPin työntekijät vierailivat Helsingin, Espoon ja Vantaan perhehoidon johtavien sosiaalityöntekijöiden yhteisessä päivässä keskustelemassa kuntien kehittämisvisioista ja PePPissä kehitettyjen eri toimintojen mahdollisesta integroitumisesta niihin.

Järjestöistä, kuntien toimijoista ja Pelastakaa lapset ry:n paikallisyhdistyksistä etsittiin yhteistyökumppaneita, jotka ovat kiinnostuneita toimintapäivien järjestämisestä sijaisperheille. Helsingissä, Oulussa, Joensuussa ja Kuopiossa järjestettiin yhteistyössä Vihreä veräjä -hankkeen kanssa ”Lasten kanssa luontoon” – opasta hyödyntäen työpajoja, joissa osallistujat saivat vinkkejä luontotoimintapäivien suunnitteluun ja järjestämiseen omalla alueellaan.

PePPin työntekijä oli mukana vuoden 2016 alusta alkaen Pesäpuun ”Yhdessä koettua” –hankkeen ohjausryhmässä ja Helsingin tapahtumien suunnitteluryhmässä.

TUOTOKSET

- Verkkosivusto www.peppivoimaa.fi julkaistiin
- Sijaisperheiden perhekaveritoiminnan käsikirja
- Sijaisperheiden perhekaveritoiminnan valmennusdiat ja valmentajan ohjeet
- Lehtijuttuja perhekaveritoiminnasta, chatista ym. Perhehoito ja Pelastakaa Lapset -lehdissä, Nurmijärven uutisissa, Martat-lehdessä, Lapsen Maailmassa ym.
- Blogikirjoituksia Peppivoimaa-sivujen, Pesäpuun ja E& E-ohjelman blogeissa
- Hankkeen loppuseminaari, jossa esitettiin mm. runoja ja maalauksia lastensuojelusta sekä toiminnan tuloksia

TULOKSET

Kokemukset perhekaveritoiminnasta ovat pääosin hyvin positiivisia. Toiminnan kautta sijaisperheiden lapset ja nuoret ovat saaneet lisää turvallisia, merkityksellisiä ihmissuhteita ja perhekaverisuhteet ovat kasvattaneet sijaisperheiden luonnollisia läheisverkostoja. Joidenkin toimintaan osallistuneiden lasten yksinäisyys on vähentynyt ja sijaisvanhemmat ovat saaneet kaivattuja hengähdystaukoja tai mahdollisuuden antaa erityishuomiota niille lapsille, jotka eivät osallistu perhekaveritoimintaan. Huonot kokemukset perhekaverisuhteista ovat johtuneet pääosin muuttuneista elämäntilanteista tai joko perhekavereiden tai sijaisvanhempien vähäisestä sitoutumisesta toimintaan.

Nuorilta saadun palautteen mukaan sijaisperhenuorten chat on tarjonnut hyviä keskusteluja ja helpotusta omaan oloon huonolla hetkellä. Joistakin nuorista on ollut mahtavaa, kun on voinut olla jollekin toiselle avuksi juttelemalla.

Sijaisvanhempien pienryhmien merkitystä ryhmän jäsenille ilmentää parhaiten ryhmäläisten pitkäkestoinen sitoutuminen toimintaan. Sijaisvanhemmat kertovat saaneensa ryhmästä vertaistukea ja käytännön vinkkejä sekä jaksavansa ryhmän ansiosta paremmin puhalttaa yhteen hiileen.

Järjestökumppanuudet ja yhteistyö kuntien perhehoidon kanssa ovat mahdollistaneet sijaisperheille tarjottavaa tukea, yhteistä vaikuttamistyötä ja tiedontuotantoa sijaisperheisiin liittyen sekä toimintamallien juurruttamista ja levittämistä.

VAIKUTUKSET

- Ymmärrys vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista sijaisperheiden tukemisessa perhehoidon ammatillisen työn rinnalla on lisääntynyt sijaisperheiden ja perhehoidon työntekijöiden keskuudessa.
- Yhä useampi perhehoidon toimija tuntee perhekaveritoiminnan hyödyt sijaisperheiden luonnollisen läheisverkoston vahvistamisessa ja on valmis panostamaan resursseja toiminnan järjestämiseen osana perhehoidon palveluitaan.
- Sijaisvanhempien tukeminen pienryhmätoiminnan avulla on toimivaa ja kustannustehokasta vertaistoimintaa, jota voidaan jatkossa tukea valtakunnallisesti Perhehoitoliiton saaman vapaaehtoistoiminnan koordinaatioresurssin turvin.
- Sijaisperheiden mahdollisuus saada vapaaehtoista tukea on lisääntynyt.
- Jotkut sijaisperheiden nuoret tai nuoret aikuiset kokevat voimaantuneensa tukemalla toisia nuoria sijaisperhenuorten chatissa joko osallistujan tai vapaaehtoisen roolista käsin.
- Vapaaehtoistoiminnasta sijaisperheiden hyväksi on tullut esimerkiksi sijaisvanhemmuutta harkitseville, alaa opiskeleville tai sosiaali- ja terveysalalla työskenteleville väylä tutustua sijaisperheisiin ja toteuttaa ”koko kylä kasvattaa” -ajattelua.

LÄHEMMÄS-projekti 2013–2016

Lähemmäs-projekti (Läheisten osallisuuden vahvistaminen lastensuojelussa) oli Pesäpuu ry:n hallinnoima ja Raha-automaattiyhdistyksen (1.1.2017 alkaen STEA) vuosille 2013–2016 rahoittama valtakunnallinen projekti. Pilottialueina olivat Pohjois-Savo, Rovaniemi, Satakunta, Tampere ja Varsinais-Suomi. Tärkeitä hankekumppaneita olivat Sukupuu ry, Suomen Kasvatus- ja perheneuvontaliitto ry:n VOIKUKKIA-projekti, Terveystien ja hyvinvoinnin laitos (THL), Perhehoitoliitto ry sekä Pelastakaa Lapset ry:n Läheltä tueksi -projekti. Kehittämistyössä hyödynnettiin lasten, nuorten, vanhempien, sukulaissijaisvanhempien ja muiden läheisten sekä eri ammattilaisten tietoa ja kokemuksia.

PÄÄTAVOITE

Lähemmäs-projektin visiona oli ”Lähemmäs Lasta”, joka viittaa lapsen läheissuhteiden vahvistamiseen.

Lähemmäs-projektin päätavoitteena oli lisätä läheissuhteiden arvostusta ja vahvistaa lasten ja heidän läheistensä osallisuutta lastensuojelussa. Tavoitteeseen pyrittiin edistämällä läheisten ja turvallisten ihmisten mahdollisuuksia tukea lapsia ja perheitä eri elämänvaiheissa, lisäämällä työntekijöiden ymmärrystä lasten läheissuhteista ja osaamista lastensuojelun läheistyössä sekä kokoamalla ja tuottamalla työmenetelmiä ja materiaalia läheistyön tueksi.

TAVOITTEET 2016

1. edistää lasten ja heidän läheistensä osallisuutta ja kuulluksi tulemistä vahvistamalla kokemusasiantuntijuutta lastensuojelutyön kehittämisessä
2. tukea lasten ja perheiden selviytymistä läheisverkoston avulla löytämällä läheisjärjestelyillä ratkaisumalleja lastensuojelun tukea vaativiin tilanteisiin ja
3. luoda sosiaalityöhön lapsilähtöisiä läheissuhteita huomioivia työtapoja tuottamalla työmenetelmiä ja prosessikuvauksia lastensuojeluprosessin eri vaiheisiin.

TOIMINTA

Lähemmäs-projektin viimeinen toimintavuosi 2016 oli arvioinnin sekä tulosten levittämisen ja juurruttamisen vuosi. Vuoden aikana jatkettiin työntekijöille suunnattujen työvälineiden ja materiaalien tuottamista, levittämistä ja juurruttamista. Materiaaleja tuottivat pilottialueet ja projektityöntekijät yhdessä kokemusasiantuntijoiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Niitä julkaistiin Pesäpuun verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa ja tiedotteissa sekä Lastensuojelun käsikirjassa ja levitettiin pilottialueilla ja useissa tapahtumissa.

Pilottialueiden toimintaa

Varsinais-Suomessa Salon kaupunki käynnisti ja juurrutti lasten ja läheisten Salapoliisitoiminnan osaksi sijaishuollon rakenteita. Sijaishuollossa olevien lasten ikävästä kirjoitettiin artikkeleita ja aloitettiin opinnäytetyö.

Rovaniemen kaupungissa tehtiin systemaattisesti työtä lapsen läheisten sisällyttämisestä tietojärjestelmään, koska se ohjaa vahvasti työntekijöiden työtä. Lastensuojelun, perhetyön ja

lastenvalvojien Effica-tietojärjestelmän asiakirjarakenteisiin lisättiin konkreettisesti muistutukset läheissuhteiden huomioimisesta eri työprosesseissa. Malli lähetettiin myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen OPER-yksikköön.

Rovaniemen ennaltaehkäisevän perhetyön tuottamaa Meidän perheen lähimetsä –lomaketta kokeiltiin koulutuksissa ja levitettiin kaikille pilottialueille, valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin. Lähimetsä koettiin monikäyttöiseksi, konkreettiseksi ja työtä helpottavaksi välineeksi.

Satakunnassa kehitettiin valmennus- ja tukimalleja läheissijaisvanhemmuuteen. Pohjois-Savossa kehitettiin monenlaisia ammattilaisten ja kokemusasiantuntijoiden vertaisryhmiä. Tampere puolestaan tuotti oman Nuotta-neuvottelumallin läheisverkostotyöhön, täsmätukiperheiden valmennusprosessin ja alkuvaiheen lapsen läheiset huomioivan kyselylomakkeen.

Valtakunnallista toimintaa

Pilottialueiden tuloksia esiteltiin 2016 päätösseminaarin useissa työpajoissa ja Pesäpuun verkkosivuilla ja julkaisuissa. Päätösseminari oli projektin päätäpahtuma vuonna 2016 ja siihen osallistui yli 100 ammattilaista ja asiakasta.

Vuonna 2016 toteutettiin yksi avoin Lähemmäs Lasta -koulutus ja kaksi tilauskoulutusta. Edellisenä vuonna Lähemmäs Lasta –koulutus järjestettiin kaikilla viidellä pilottialueilla. Kaikkiaan Lähemmäs Lasta –koulutuksiin on osallistunut 152 lastensuojelun ammattilaista ja kokemusasiantuntijaa.

Lastensuojelun perhehoidon päivillä 2016 esiteltiin projektissa tuotettu video 'Lähemmäs Lasta' n. 300 osallistujalle ja toteutettiin työpaja läheissuhteiden tukemisesta perhehoidossa yhdessä Pohjois-Savon lastensuojelu kehittämissyksikön ja kokemusasiantuntijoiden kanssa. Työpajassa oli 71 osallistujaa.

Lasten, läheisten ja ammattilaisten saatavilla vain vähän tietoa erilaisista huoltajuusratkaisuista. Projekti koordinoi valtakunnallista työryhmää, joka tuotti Oheishuoltajuus ja lastensuojelu - tietopaketin. Mukana oli pilottialueiden, THL:n ja Oulun kaupungin edustajia ja useita kommentoijia. Tietopaketti julkaistiin Pesäpuun sivuilla vuoden 2017 alussa. Lisäksi oheishuoltajuudesta julkaistiin laaja artikkeli Talentia-lehdessä.

Lähemmäksen työntekijät osallistuivat valtakunnalliseen sukulais- ja läheissijaisvanhemmuutta käsittelevään Pesäpuun koordinoimaan työryhmään. Läheissijoitusten arvioinnin, sijoituksen valmistelun ja tuen kehittäminen nousi akuutiksi jatkokehittämisen teemaksi, ja siihen haettiin erillirahoitusta.

Lähemmäs-projektin Lontoon opintomatka (2014) sai jatkoa, kun Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (LAPE) mallinnettiin Hackneyssa kokeiltua systemaattista lastensuojelun

sosiaalityön toimintamallia. Projektin työntekijä toimi mallinnustyöryhmän sihteerinä ja oli tuottamassa raporttia maakuntien muutostyön tueksi.

Projektin pilottialueilta kerättiin kyselytutkimusaineisto ja siitä valmistui YAMK-opinnäytetyö, joka julkaistiin Pesäpuun Tutkimuksia-sarjassa (Muranen 2016). Projektin loppuarviointi toteutettiin kaikilla pilottialueilla, ohjaus- ja kehittämistyöryhmässä sekä Sukupuu ry:n kanssa (n= 5 aluetta, 7 ryhmää, yht. 57 arvioijaa). Projektissa kehitetyn 'Arviointipuun' avulla koottiin toiminnan tuloksia ja vaikutuksia avaintoimijoiden kanssa. Arviointitilaisuuksia hyödynnettiin jo kehitettyjen mallien ja materiaalien levittämisessä sekä alueellisessa vaikuttamistyössä. Pelastakaa Lapset ry:n Läheltä tueksi -vertaisarviointihanke tavattiin ja itsearviointi toteutettiin vuosittain.

TUOTOKSET

- Lapsen läheissuhteiden vahvistaminen lastensuojelussa - opas esimiehille ja työntekijöille.
- Lapsi tarvitsee läheisiään -seinäkalenteri
- Läheiset dokumentoinnissa. Rovaniemen kaupungin läheiset huomioivia asiakirjarakenteita. (Rovaniemen kaupunki)
- Läheisverkoston kartoitusmalli (Tampereen kaupunki)
- Esitietolomake, lapsiperheiden sosiaalityö (Tampereen kaupunki)
- Täsmätukiperheen valmennusprosessi (Tampereen kaupunki)
- Lähimetsä-työväline lapsen läheissuhteiden vahvistamiseen (Rovaniemen kaupunki)
- Oheishuoltajuus ja lastensuojelu –tietopaketti ja laaja artikkeli oheishuoltajuudesta Talentia-lehdessä 8/2016
- Väittämäkortit lapsen läheissuhteiden vahvistamiseen
- Muranen, Päivi (2016) Läheistyötä edistäviä ja estäviä tekijöitä lastensuojelussa. Työntekijöiden näkökulma. Tutkimuksia 1/2016. Jyväskylä: Pesäpuu ry.
- Kaikkiaan projektiin liittyviä opinnäytetöitä valmistui kuusi

TULOKSET

Toiminta edisti lasten ja heidän läheistensä osallisuutta ja kuulluksi tuleamista

Projektin pilottialueilta kerätyn kyselytutkimusaineiston ja siitä valmistuneen opinnäytetyön (Muranen 2016) tulosten mukaan eri-ikäisten suoraa työskentelyä lasten ja läheisten kanssa tulee edelleen lisätä. Työntekijöiltä kaivataan rohkeutta kysyä ja ottaa puheeksi vaikeita ihmissuhdeasioita. Lapsille tärkeitä ihmisiä tulee aktiivisesti kutsua mukaan alusta alkaen.

Projektin loppuarvioinnin tulosten mukaan pilottialueiden työntekijöiden ymmärrys lasten ja läheisten suhteen merkityksestä ja laadusta syveni ja vahvistui. Esimerkiksi Salon kaupungin

Salapoliisitoiminnassa sijaisvanhemman ja lapsen yhteinen työskentely koettiin sijoitusten pysyvyyttä vahvistavana tukimuotona. Työntekijät ymmärsivät, että lasten kokema ikävä voi olla monen sijoitetun lapsen oireilun taustalla.

Toiminta tuki lasten ja perheiden selviytymistä läheisverkoston avulla

Lähemmäs Lasta –koulutusten palautteissa koulutusta pidettiin vaikuttavana. Osallistujat kokivat oivalluksia, jotka muuttivat heidän työtapaansa; hankalasti käyttäytyvä läheinen voikin olla pelokas ihminen tai lapsen käyttäytymisen takana voi olla ikävä.

Oheishuoltajuus ja lastensuojelu –tietopaketin ja Talentia-lehden artikkelin julkaisun myötä Pesäpuu sai runsaasti yhteydenottoja oheishuoltajilta ja lastensuojelun ammattilailta. Keskustelua käytiin myös ministeriön kanssa perhehoitolain uudistamisen yhteydessä ja sen jälkeen. Keskustelu osoitti, että lastensuojelussa olisi suuri tarve valtakunnallisille linjauksille.

Sukulaissijaisvanhempien vertaisryhmistä sekä osallistumisesta valtakunnalliseen kehittämistyöryhmään saatiin tärkeää tietoa ja kokemusta. Vaikka sukulais- ja läheissijoitusten valmistelua ja arviointia kehittävässä hankkeeseen ei saatu erillISRahoitusta, kehittämistyötä päätettiin jatkaa. Nyt läheissijoituksia katkeaa puutteellisen valmistelun ja riittämättömän tuen vuoksi.

Toiminnalla lisättiin lapsilähtöisiä ja läheissuhteita huomioivia työtapoja lastensuojelun sosiaalityöhön

Lapsilähtöisyys ja läheisten osallisuus edellyttävät työntekijöiden asennemuutosta ja osaamisen syvenemistä. Tämä vaatii puolestaan tukea esimiehiltä. Projektin keskeiset teesit kirjoitettiin esimiehille ja työntekijöille suunnatuksi oppaaksi, jota työyhteisöt voivat käyttää oman kehittämistyön tukena.

Kun Rovaniemellä lisättiin Efficatietojärjestelmän asiakirjarakenteisiin muistutukset läheissuhteiden huomioimisesta eri työprosesseissa, läheisten mukanaolo lasten ja perheiden neuvotteluissa ja tapaamisissa lisääntyi 20-30 %. Rovaniemen ennaltaehkäisevän perhetyön tuottamaa Meidän perheen lähimetsä –lomaketta kokeiltiin koulutuksissa ja levitettiin pilottialueille, valtakunnallisesti Lastensuojelun käsikirjassa ja kansainvälisesti IFCO-konferenssissa. Lähimetsä koettiin monikäyttöiseksi, konkreettiseksi ja työtä helpottavaksi välineeksi.

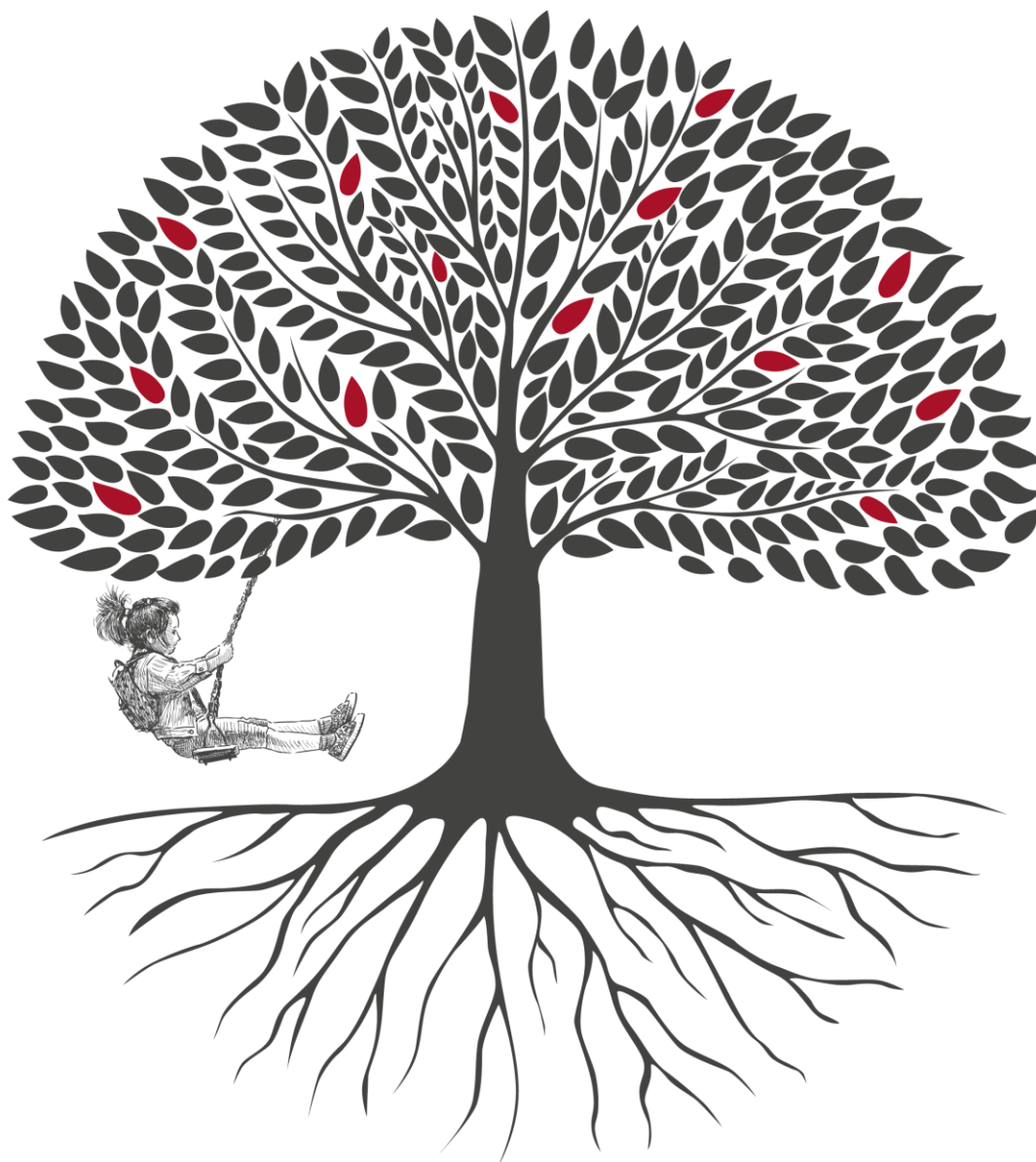
Satakunnassa kehitettiin läheissijaisvanhemmuuteen valmennus- ja tukimalleja, ja sukulaissijaisperheisiin sijoitettujen nuorten ja sukulaissijaisvanhempien foorumi-illasta saatiin runsaasti hyvää palautetta. Satakunnassa kokeiltiin myös sukulaissijaisvanhempien ennakkovalmennusta yhdessä muiden sijaisvanhemmaksi aikovien kanssa. Pohjois-Savon

perhehoidossa kokeiltiin ja toteutettiin moninaisesti vertaistoimintaa esimerkiksi yhdistämällä sijaisvanhempien ja syntymävanhempien vertaisryhmiä. Tampere puolestaan tuotti ja levitti oman Lähemmäs-työryhmänsä avulla Nuotta-neuvottelumallin läheisverkostotyöhön, täsmätukiperheiden valmennusprosessin ja alkuvaiheen lapsen läheiset huomioivan kyselylomakkeen, jotka ovat käytössä kaupungin eri alueilla.

VAIKUTUKSET

Projektin vaikutukset on tiivistetty kuuteen teemaan, jotka koottu em. kirjallisista pilottialueiden loppuarvioinneista. Pilottialueilla

- kysytään ensin lapselta. Työskentely käynnistyi ennen aikuisten näkökulmasta, nyt läheisistä kysytään ensin lapselta.
- syntyi syvempi ymmärrys lapsen läheissuhteiden laadusta. Aiemmin kysyttiin teknisemmin välineiden avulla lapsen ympärillä olevien ihmisten määrää, nyt työntekijöille on syntynyt syvempi ymmärrys lapsen läheissuhteiden pysyvyyden ja laadun merkityksestä.
- kiireestä huolimatta läheisten kanssa tehdään työtä. Aiemmin selitettiin kiireellä läheistyön vähyyttä, nyt läheiset nähdään kiireestä huolimatta voimavaraksi.
- läheissuhdetyö on osa kaikkea lastensuojelua. Ennen läheissuhdetyö koettiin 'erilliseksi', lisäresurssia vaativaksi työksi. Nyt läheissuhdetyö ymmärretään osaksi kaikkea lastensuojelua.
- läheinen on se henkilö, joka tuntuu hyvältä. Ennen lapsen läheiset määrittyivät biologisen sukulaisuuden perusteella. Nyt ymmärretään, että lapsi määrittelee läheiseksi ihmisen, joka tuntuu läheiseltä ja turvalliselta.
- lapsen läheisten yhteydenpitoa edistetään ja ristiritiriitoja selvitetään. Aiemmin sijoitetun lapsen ja läheisten yhteydenpitoa rajoitettiin suojelutarkoituksessa tarkoilla ohjeilla ja säännöksillä, nyt pyritään edistämään lapsen ja läheisten yhteydenpitoa tunnetasolla ja konkreettisesti arjessa.

LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUS JA KOKEMUSASIAINTUNTIJUUS

POPPIS-päälliköt

Teimme valmistelutyötä, jotta voisimme jatkaa lapsen osallisuuden vahvistamista myös leikki-ikäisten parissa. Loimme kehittämistyölle ideologista pohjaa, etsimme asiasta kiinnostuneita kumppaneita ja haastattelimme useita eri työryhmiä. Saimme STEAlta hankkeen leikki-ikäisten eli 3-5 vuotiaiden osallisuuden vahvistamiseen vuosille 2017-2019.

Salapoliisit - Lapset lastensuojelua tutkimassa ja kehittämässä

PÄÄTAVOITE

Me tutkimme. Me kehitämme. Me vaikutamme. Lapset ja aikuiset YHDESSÄ.

Vuonna 2013 alkaneen Salapoliisitoiminnan tavoitteena on vahvistaa lasten osallisuutta lastensuojelussa ja erityisesti perhehoidossa. Salapoliisitoiminnassa esi- ja alkuopetusikäiset (6-10-vuotiaat) on otettu yhdessä aikuisten kanssa miettimään sijaishuollon arkeen ja turvalliseen elämään liittyviä asioita. Lapset itse pääsevät toiminnan kautta mukaan konkreettiseen kehittämistyöhön, sillä heidän näkemyksiään kokemusasiantuntijoina hyödynnetään tuotettaessa materiaalia lastensuojelutyön tueksi. Lisäksi tavoitteena on mallintaa työskentelyä. Kuluneen vuoden aikana julkaistiin lasten ryhmissä tuotettu materiaali lapsille sekä aikuisille opas salapoliisitoimintaan.

Toiminnassa on mietitty tarkkaan eettisiä kysymyksiä ja periaatteita, jotta toiminta on mahdollisimman turvallista siihen osallistuville lapsille. Työntekijöiden on oltavaherkkäkuuloisia

lapsen kertomalle ja aikuisten on oltava valmis kuulostelemaan tarkasti lasten itsensä esiin nostamia asioita. Toiminnalla on oma maskotti, Salapoliisi-Mäyrä, joka ei lasten tapaan voi asua omien syntymävanhempiansa luona. Mäyrää mietityttävät monenlaiset asiat, joissa hän kaipaa apua lapsilta. Näitä kysymyksiä, kuten mitä tarkoittaa lastensuojelu, millä tavoin Mäyrän ikävää syntymäkotiin voidaan lievittää tai kuka on sosiaalityöntekijä, tapaamiskerroilla pohditaan yhdessä lasten ja aikuisten kanssa. Teemoja käsitellään lapsille ominaisin menetelmin, kuten leikin, toiminnallisten harjoitusten ja tutkimisen avulla. Isossa roolissa ovat myös salapoliisitehtävät, kuten sormenjälkien tutkiminen, välipala ja tapaamisten välillä suoritettavat kotitehtävät, jotka suuntaavat ajatuksia kohti seuraavan tapaamiskerran aihetta.

Salapoliisitoiminnan taustalla toimii muutaman kerran vuodessa kokoontuva ideointiryhmä. Ideointiryhmän jäsenet vuonna 2016 olivat Mikko Oranen (Nuorten Ystävät), Kaisu Muuronen (Lastensuojelun Keskusliitto), Hannele Nikkanen (SOS-lapsikyläsäätiö), Marko Nikkanen (Familiar Oy), Maaret Parviainen (Pesäpuu ry, PePPi-hanke), Hanna Tulensalo (Pelastakaa lapset ry) ja Raili Bäck-Kiianmaa/Jari Ketola (Pesäpuu ry). Ideointiryhmän tarkoituksena on toimia reflektioapuna sekä ideoida toiminnan toteutusta ja kehitettävää materiaalia. Yhteistyötä on tehty Lapsiasiavaltuutetun toimiston, Lastensuojelun Keskusliiton, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen THL, SOS-lapsikyliä, Pelastakaa lapset ry:n ja eri kuntakumppaneiden kanssa. Lapsia haluttiin kuulla myös osana hallituksen kärkihanketta Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Tiivistä yhteistyötä tehtiin myös Lähemmäs-hankkeen kanssa.

SOS-lapsikyläsäätiön myöntämä apuraha on mahdollistanut yhden kokemusasiantuntijan palkkaamisen tuntityönä ja rahaa on voitu käyttää myös materiaalin tuottamiseen. Lisäksi saimme tukea ME-säätiöltä salapoliisioppaiden taitto- ja painatuskustannuksiin.

TUOTOKSET

- Salapoliisi Mäyrän käsikirja- työkirjalastensuojeluista ja lapsille tärkeistä asioista lapsille. Työkirjan sisältö on tuotettu yhdessä salapoliisitoimintaan osallistuneiden lasten kanssa. Lapset saivat myös koekäyttää ja kommentoida opasta. Tekemiseen osallistui lähes 60 lasta.
- Lapset lastensuojelua kehittämässä – salapoliisitoiminnan opas aikuisille.
- Lasten laatusuositukset perhehoitoon (moniste)
- Lapsella on hyvä olla -postikortti lasten ajatuksista hyvinvoinnista osana lape-kehittämistyötä.

Näkyvyys ja puheenvuorot

- Blogikirjoitukset teemoilla Koti ja Toivo
- Facebook-päivitykset
- Salapoliisitoiminnan esittely Lastensuojelupäivillä (elävä kirjasto, Speakers corner sekä Pesäpuun Toivon kahvilassa)

- Salapoliisiteemaa on käsitelty myös erilaisissa Pesäpuun koulutuksissa: Kohtaamisen taito (lasten kokemusasiantuntijuus) sekä Kokkolan yliopiston järjestämässä maisteriopintojen koulutuksessa, jossa aiheena oli lasten osallisuus.
- Salapoliisityötä ja erityisesti salapoliisiopasta on pidetty esillä kansainvälisissä konferensseissa ja yhteyksissä (Tarja Pösö ja Mikko Oranen).

TULOKSET

Salapoliisipäivät eli lasten ja läheisten foorumi

Toimintavuoden 2016 aikana järjestettiin kolme Salapoliisifoorumia yhteistyössä Pesäpuun Lähemmäs -hankkeen kanssa. Kaksi foorumeista tehtiin tiiviissä yhteistyössä Espoon ja Helsingin perhehoidon kanssa. Molemmissa kehittämissyhteistyö sisälsi yhteisen työntekijöiden perehdyttämisen työskentelyyn, päivän suunnittelun, toteutuksen sekä päivän jälkeen työntekijöille järjestetyn reflektiotapaamisen. Sekä Helsingissä että Espoossa teema oli sijoitetun lapsen ikävä. Foorumien pohjalta on tekeillä gradu lapsen ikävästä. Espoon foorumiin osallistui 29. Foorumin pohjalta tuotettiin lasten laatusuosituksia perhehoitoon – moniste. Helsingin foorumiin osallistui 9 lasta läheisen kanssa, yhteensä 19. Päivän tuotokset olivat esillä Kallion virastotalon aulaan olevassa näyttelyssä ”Halaava lumiukko ja äidin kaurakeksejä. Sijoitetun lapsen ilo ja ikävä.”

Helsingin kaupungin Oulunkylän perhekuntoutuskeskuksen kanssa järjestettiin myös työntekijöille perehdytystä työskentelyyn ja siellä toteutettiin salapoliisiryhmä. Ryhmän tuotokset purettiin yhteisessä työntekijätapaamisessa.

Lisäksi olimme mukana lastensuojelun keskusliiton organisoiman lasten päivän suunnittelussa ja toteutuksessa osana valtakunnallisia Lastensuojelupäiviä.

Salapoliisi Mäyrän käsikirjan julkaisujuhla Linnanmäellä

Juhlaan kutsuttiin salapoliisiryhmiiin vuosina 2013-2015 osallistuneet lapset heidän läheisensä sekä salapoliisityötä tukeneista aikuisia. Mukana oli myös lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila. Osallistujia tilaisuudessa oli 76.

Lasten LAPE-foorumi

Yhteistyössä terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Foorumi oli valtakunnallinen ja sinne saapui yhdeksän lasta läheisensä kanssa eri puolilta Suomea. Lapset olivat sekä sijais-että

avohuollosta. Foorumin teema oli hyvinvointi. Lasten viestit hyvinvoinnista jäsennettiin ja niistä kerrottiin Lape-työpajassa, jossa kuulihoitoja oli 200. Lisäksi tilaisuus oli/on katsottavana netistä.

Konsultointi

Järjestetyn ryhmätoiminnan lisäksi Pesäpuu on konsultoinut vuoden aikana Salon lastensuojelutyöntekijöitä Salapoliisitoiminnan käynnistämiseen liittyen. Toiminta on jo vakiintunutta Salossa ja he jatkavat työn kehittämistä avohuollon kontekstissa. Salolaiset esittelivät toimintaansa Lähemmäs-hankeen loppuseminaarissa.

Salapoliisitoimintaa on esitelty myös Pelastakaa lapset ry:n lapset asiantuntijoina ryhmässä.

Syksyllä aloitettiin myös salapoliisien osalta suunnittelu vuodelle 2017 osana Yhdessä koettua – kiertuetta.

VAIKUTUKSET

Salapoliisityö on saanut runsaasti myönteistä huomiota ja kansallisen lastensuojelutyön vaikuttajien tuen. Kehittämisyössä on ollut tähän asti kolmentasoisia vaikutuksia:

1. Vaikutukset yksilötasolla (lapsen arki ja hyvinvointi ja asiakasosallisuus)

- Lapsi voimaantuu saadessaan auttaa
- Lapsi saa tietoa lastensuojelusta ja hyvinvointiin liittyvistä asioista
- Saa mahdollisuuden sanoittaa asioita, kokemuksia ja tunteita.
- Tulee kuulluksi.
- Saa vaikuttaa asioihin.
- Saa kokemuksen siitä, ettei ole ainoa, joka pohtii näitä kysymyksiä.

2. Vaikutukset lastensuojelun työntekijöihin ja työkäytäntöihin

Työntekijät

- oppivat lapsilta
- saavat valmiuksia lasten kanssa työskentelyyn
- saavat uusia työmenetelmiä myös muuhun asiakastyöhön
- rohkaistuvat kokemuksen kautta soveltamaan menetelmiä myös yksilötyössä
- saavat mahdollisuuden reflektoida ja muuttaa lapsinäkemystään sekä työskentelyn tapaansa.

Organisaatio

- Yksikön tai kunnan työkäytännöt kehittyvät lapsiystävällisemmäksi
- Organisaation johto saa lasten tuottamaa tietoa päätöksenteon ja organisoinnin tueksi

3. Vaikutukset yhteiskunnallisella tasolla

- lasta arvostetaan aktiivisena toimijana kehittämis- ja vaikuttamistyössä
- tietoa lastensuojelusta ja sijoitetun lapsen näkemyksistä saadaan esille myös yhteiskunnallisella tasolla esille
- myös pienten lasten kokemustieto huomioidaan palveluja suunniteltaessa ja toteutettaessa

Pesäpuu ry:n Selviytyjät

Pesäpuu ry:n OSALLISUUDEN TAIDOT JA VALMIUDET - lapset ja nuoret resurssina lastensuojelun sijaishuollossa -hanke on jatkanut toimintavuonna 2016 kansallisen ja kansainvälisen lastensuojelun kehittämis- ja vaikuttamistyötään. Toiminnan ytimessä on lastensuojelun sijaishuollon asiakkaana olevien lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen lastensuojeluprosessien kehittämisessä. Toimintaa organisoivat Pesäpuun Selviytyjät-tiimin työntekijät yhdessä tiimin jäsenten ja Voima vaikuttaa –nuorten kokemusasiantuntijaverkoston kanssa. Selviytyjät -tiimiin kuuluu toistakymmentä 18–30 -vuotiaita sijaishuollon/jälkihuollon asiakkaita tai asiakkaana olleita nuoria.

PÄÄTAVOITE

Sijaishuollon asiakkaina olevat tai olleet nuoret otetaan mukaan lastensuojeluprosesseihin yksilöinä, yhteisön jäseninä ja yhteiskunnallisina vaikuttajina.

TAVOITTEET 2016

1. Yleiset tavoitteet

- Vuonna 2016 Selviytyjät-tiimin toiminnan ytimessä on kehittäjäryhmäkoulutus, paikallisten ryhmien mentorointi ja MUUTOSVOIMAA-oppaan työstäminen.
- Olemassa olevien ja uusien kehittäjäryhmien mentorointi jatkuu vuoden 2016 aikana. Mentorointiin kuuluu työntekijöiden kouluttaminen kehittäjäryhmän perustamiseen ja käynnistämiseen sekä ryhmän 17 elinkaareen liittyvistä eettisistä periaatteista.
- Lisäksi tiimi on paikallisten kehittäjäryhmien käytettävissä aina heidän tarvitessa neuvoa ja ohjausta.
- Toimintavuoden aikana jatketaan kokemusasiantuntijuuden määrittelemistä ja MUUTOSVOIMAA-oppaan kirjoittamista.
- Selviytyjät-tiimi on mukana suunnittelemassa yhteistä verkostoa lastensuojelun kokemusasiantuntijoille. Tavoitteena on miettiä, mistä voisi helposti löytää kokemusasiantuntijan ja tietoa kokemusasiantuntijuudesta, sekä tarjota tukea kehittämisryhmissä toimiville lastensuojelun kokemusasiantuntijoille. Verkoston kehittäminen jatkuu edelleen vuonna 2017.

2. Nuorten foorumit

- Vuodelle 2016 suunniteltiin 3-4 paikallista Nuorten foorumia.
- Näiden lisäksi tiimillä on jatkuvat valmiudet paikallisten, valtakunnallisten ja kansainvälisten foorumeiden fasilitointiin.
- Nuorten foorumien käsiteltäviksi aiheiksi tiimin tavoitteena oli nostaa muun muassa lastensuojelun arvioinnin ja nuorten kuulemisen arjessa.
- Nuoret nuorille -mentorointia kehitetään edelleenkin siten, että Nuorten foorumeista hyväksi havaittuja käytäntöjä siirretään sekä perhehoidon tukitoiminnan osaksi että laitoksissa toteutettaviksi muutaman tunnin mittaisiksi "minifoorumeiksi".
- Lisäksi tehdään yhteistyötä Auta Lasta ry:n, Oulun Setlementin ja Oulun kaupungin perhehoidon Veturointi-hankkeen kanssa.

3. Valtakunnallinen kehittämistyö

- Vuonna 2016 Selviytyjät-tiimi pyrkii Yhdessä Koettua -näyttelykokonaisuuden avulla levittämään taiteen keinoin viestiä lastensuojelun positiivisista vaikutuksista lasten, nuorten ja perheiden elämään, ja täten pyrkii purkamaan lastensuojeluun liittyvää leimaa.

- Vuoden 2016 aikana tapahtumajärjestäjä aloittaa työnsä ja kokoaa näyttelykokonaisuuden yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Rahoitus näyttelykokonaisuuden toteuttamiseen haetaan vuoden aikana.
- Vuoden 2017 aikana näyttelykokonaisuus toteutetaan osana Suomi 100 -ohjelmaa kuudella eri paikkakunnalla yhdessä kumppaneiden kanssa.
- Yhteistyö valtion eri toimijoiden kanssa jatkuu myös vuodelle 2016.
- Selviytyjät ovat mukana vuosina 2014-15 toteutetulla Uskomme sinuun –Usko sinäkin – sosiaalityöntekijöiden kuulemiskierrusteella. Toimintavuoden 2016 aikana kiertueen tuotokset kootaan yhteen raportiksi.
- Selviytyjät-tiimi jatkaa vaikuttamistyötään erilaisissa valtakunnallisissa ja paikallisissa lastensuojeluseminaareissa sekä aktiivisina osallistujina että luennoitsijoina. Selviytyjät-tiimin toiminta on ollut ja tulee jatkossakin olemaan näkyvästi esillä kansallisessa lastensuojelukeskustelussa.

TOIMINTA

Vuonna 2016 Selviytyjien tavoitteena oli kehittää Voima Vaikuttaa! –nuorten kokemusasiantuntijoiden verkostoa eteenpäin yhdessä ympäri Suomea toimivien kehittäjäryhmien kanssa. 16.1.2016 Selviytyjät olivat koordinoimassa ensimmäistä valtakunnallista verkostofoorumia nuorten kehittäjäryhmien välillä. Foorumin isännöi Tampereen kaupungin kehittäjänuoret yhteistyössä Perhehoitokumppanit Suomessa Oy:n, Pesäpuu ry:n Selviytyjien ja Lastensuojelun Keskusliiton kanssa. Foorumiin osallistui yli 50 nuorta lastensuojelun kokemusasiantuntijaa ja 20 ryhmänvetäjää. Foorumin jälkeen verkostolle perustettiin facebook-ryhmä, jonka tavoitteena on saattaa verkoston jäseniä yhteen ja mahdollistaa mielipiteiden ja tiedon vaihtamista ryhmien välillä.

23.4.2016 Helsingissä Sosiaali- ja Terveysministeriön tilauksesta järjestettiin ministeriön ja Pesäpuu ry:n toimesta yhteistyönä LAPE-ohjelman lastensuojelun syventäviä suunnitelmia koskeva KÄRKIfoorumi. Foorumiin kokoontui lähes 20 verkoston jäsenentä ympäri Suomen. KÄRKIfoorumissa käsiteltäviä teemoja olivat turvallisuus lastensuojelussa, vaativa lastensuojelu, hoidollinen sijaishuolto, arviointi ja lastensuojelun valvonta.

Lisäksi Selviytyjät olivat mukana Hallituksen Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma – kärkihankkeen ohjausryhmässä, joka kokoontui noin kerran kuukaudessa ja Lastensuojelua koskevien syventävien suunnitelmien –työpajoissa, jonne Selviytyjien työntekijä koordinoi myös Voima Vaikuttaa! –verkoston osallistumista.

Loppuvuodesta 2016 Selviytyjät olivat valmistelemassa valtiollisessa anteeksipyyntötilaisuudessa 20.11.2016 Helsingissä, johon Selviytyjät -tiimin työntekijä sai ennakoitua suuremman vastuun. STM:n pyynnöstä rakennettiin tilaisuuteen kokemusasiantuntijoiden puheenvuorot ja luotiin tilaisuuteen valokuvien ja välijuontojen kautta lämmin tunnelma. Kuusi kokemusasiantuntijatyöntekijä valmennettiin tilaisuuteen. Mukaan tulivat työntekijät Selviytyjät-tiimistä, kaksi Auta lasta ry:n Vetuointi-hankkeesta ja yksi Osallisuuden aika ry:stä.

Vuonna 2016 Selviytyjät myös järjestivät neljä Nuorten Foorumia yhdessä yhteistyöverkoston kanssa. Nuorten foorumeita on järjestetty vuodesta 2010 asti, ja toimintavuonna 2016 järjestettiin järjestyksessään 30. Nuorten foorumi. Nuorten foorumit ovat tavoittaneet Suomessa satoja nuoria, jotka elävät lastensuojelun piirissä.

Foorumeissa ovat esillä nuorille tärkeät asiat heidän itsensä esiin nostamina. Näistä sadoista äänistä koostuu Selviytyjien yhteiskunnallisen vaikuttamistyön ydin. Voimme todeta, että toimintamme koskettaa paikallisia nuoria, joiden tarinat ulottuvat valtakunnalliselle ja kansainväliselle tasolle. Vuonna 2016 järjestetyt foorumit ja niissä mukana olleet yhteistyökumppanit on eritelty kohdassa Nuorten foorumit.

Nuorten foorumeissa kuultujen kokemusten innoittaman käynnistettiin vuonna 2016 valtakunnallinen Yhdessä Koettua – 100-vuotias Suomi sijoitettujen lasten silmin – tapahtumakokonaisuus. Voima Vaikuttaa! -verkoston jäsenet ovat aktiivisesti mukana järjestämässä Yhdessä Koettua –hankkeen maakunnallisia tapahtumakokonaisuuksia. Yhdessä Koettua on osa Valtioneuvoston Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhluvuoden ohjelmaa vuonna 2017.

Yhdessä Koettua –tapahtumakokonaisuus toteutetaan kuudella paikkakunnalla. Sen tehtävänä on saattaa yhteen julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat, jotka haluavat edistää lastensuojelun piirissä olevien lasten ja nuorten hyvinvointia. Mukana on yli kolmekymmentä yhteistyötahoa lastensuojelun, tieteen, taiteen, talouden ja politiikan aloilta sekä yksityisiä henkilöitä.

Nuorten foorumit

- 9.6.2016 Kuopiossa järjestettiin Turvassa!? Kokemuksia turvallisuudesta turvallisesti –foorumiin osallistui toistakymmentä nuorta ympäri Pohjois-Savoa. Vieraana foorumissa oli myös THL:n erityisasiantuntija Jukka Mäkelä ja Nuorten ystävien kehitysjohtaja Mikko Oranen. Foorumi järjestettiin yhteistyössä Kasvunpilarit Oy, Kuopion kaupunki ja Lastensuojelun Keskusliitto kanssa.
- 20.8.2016 Jyväskylässä järjestettiin Lastensuojelun Keskusliiton toimesta Nuorten päivä ”Kato mua!”. Selviytyjät-tiimi oli mukana suunnittelemassa päivää rakentamalla ohjelman ja toteuttamalla sitä esimerkiksi päivän luotsaamisessa eteenpäin juontaen ja työskentelyjen vetämisessä.
- 15.10.2016 Kokkolassa pidettiin Nuorten kehittäjäryhmä!?-foorumi. Päivä oli tarkoitettu nuorille ja aikuisille, jotka muodostavat Kokkolan lastensuojelun laaja-alaisen kehittäjäryhmän. Tilaisuus oli samalla myös kokemusasiantuntijatoiminnan mentorointia. Ryhmään kuuluu 8 nuorta, joilla on kokemuksia sekä sijaishuollosta että perhekeskustoiminnasta. Vetäjät ovat perhekeskuksen työntekijöitä.
- 9.11.2016 Perhehoidon päivien yhteydessä pidettiin ”Samassa veneessä – samaan suuntaan!?” –foorumi, jonka suunnitteli yhteistyökumppanista ja nuorista koostuva ryhmä. Ohjelma

rakentui etukäteen toimitetuista tervehdyksistä ja niihin sisältyvistä kysymyksistä. Tervehdykset saatiin presidentiltä, lapsiasiavaltuutetulta, Sosiaali- ja terveysministeriöltä sekä Duudsoneilta. Minileffoihin saatiin SOS-lapsikyläsäätiöltä 5000 euron apuraha. Foorumi toteutettiin yhteistyössä Sinut ry:n, SOS-Lapsikylän, Peppi-hankkeen ja Jyväskylän Aikuisopiston kanssa. Päivään osallistui 35 henkilöä.

Vertaisarviointi lastensuojelun perhehoidon lasten ja nuorten tukena

Nuoret ovat toistuvasti nostaneet valvonnan yhdeksi puheenaiheeksi Nuorten foorumeissa. Pesäpuu lähtee yhdessä yhteistyökumppaneiden ja kokemusasiantuntijoiden kanssa kehittämään uudenlaista vertaisarviointiin perustuvaa asiakaspalautejärjestelmää lastensuojeluun. Tavoitteena on pohtia ja muotoilla vertaisuuden hyödyntämisen tapoja sijaishuollon käytäntöjen kehittämisessä. Nuorten kokemusasiantuntijoiden avustamana kehitetään Hyvän elämän mittaristo sijaishuoltoon. Toimintavuonna laadittiin suunnitelmat ja kartoitettiin mahdolliset rahoittajat.

Vertaisarviointi valmisteltiin lähtevän liikkeelle kolmen eri tahon kautta:

- Jyväskylän sijaishuollon vertaisarviointi

Jyväskylän kaupungin sosiaalipalvelujen valvontakoordinaattori kanssa laadittiin suunnitelmat vertaisarvioinnin kehittäjäryhmän perustamiseksi. Tavoitteena on luoda vertaisarvioinnin malli sijaishuollon laitospalveluihin. Perehdyttiin ASPA-säätiön vammaisten asumisyksiköiden vertaisarviointimenetelmään ja mittariston peruspohjana oleviin Pesäpuu ry:n CHECKPOINT –mitä kuuluu tänään? –kortteihin.

- Perhehoidon vertaisarviointi

Rakennettiin vertaisarvioinnin pohjapaperi rahoittajatahoille. Vertaisarviointi lastensuojelun perhehoidon lasten ja nuorten tukena –mallin tavoitteena on tukea lasten ja nuorten tasapainoista arkea perhehoidossa. Tavoitteena on ottaa nuoret kokemusasiantuntijat mukaan rakentamaan edelleen mallia, jossa on sisäänrakennettu myös vertaistuki.

Mikäli rahoitus saadaan perhehoidon kokemusasiantuntijoiden vertaisarviointimalli projektiin, Selviytyjät-tiimi lähtee suunnittelemaan ja toteuttamaan sitä yhdessä yhteistyökumppaneiden (1-3 sote-aluetta) kanssa. Tavoitteena on luoda perhehoitoon vertaisarvioinnin -malli, johon sisältyy hyvinvoinnin arviointimittaristo. Mittariston teemat nousevat Nuorten foorumien nuorten nostamista tärkeistä asioista. Samalla vastataan kysymyksiin: millaista toimintaa ja tukea sijoitetut nuoret saavat, tarvitsevat ja ovat halukkaita vastaanottamaan?

- Eduskunnan oikeusasiamiehen vertaisarviointitoiminta

Vertaisarviointi lastensuojelulaitoksiin kohdistuvilla valvontakäynnillä, jossa Eduskunnan oikeusasiamiehen toimisto suorittaa valvontakäyntejä kidutuksen vastaisen kansallisen valvontalimen ominaisuudessa.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanssa usean vuoden ajan jatkunut yhteistyö on johtanut siihen, että kokemusasiantuntijoita tullaan käyttämään kidutuksen vastaisen kansallisen toimintaelimen roolissa suoritettavien valvontakäyntien yhteydessä. Kyseessä on merkittävä julkinen tehtävä, jossa kokemusasiantuntijat on nostettu muiden kansallisen valvontaelimen asiantuntijoiden kanssa samalle viivalle.

TUOTOKSET

- Vuonna 2016 Selviytyjät toimittivat Kokemus opettaa. Voimatarinat lastensuojelussa –kirjan (toim Pesäpuu ry:n Selviytyjät). Kirjaa oli mukana kirjoittamassa useita nuoria Voima Vaikuttaa –verkoston kautta. Kirja julkaistaan huhtikuussa 2017 presidentti Niinistön tapaamisessa.
- Jyväskylän Nuorten Päivän aikana rakennettiin yhdessä nuorten kanssa Kohtaamisen hyötylistä, joka julkaistaan Voimatarinat –kirjassa.
- Syksyllä 2016 Selviytyjät toimittivat yhteenvetona LAPEn KÄRKIfoorumista ja Kuopion foorumeista Kuinka turvallisuutta voidaan lisätä? -julisteen.
- KÄRKIfoorumista koostettiin myös erillinen raportti, joka löytyy THLn sivuilta Lastensuojelun syventävien suunnitelmien työryhmien hyödynnettäväksi.
- Perhehoidon päivien yhteydessä pidetyssä foorumissa suunniteltiin ja kuvattiin neljä minileffaa, jotka rahoitettiin SOS-lapsikyläsäätiöltä saadulla 5000€:n apurahalla. Minileffat julkistetaan keväällä 2017.
- Vuonna 2016 Selviytyjät työsti MUUTOSVOIMAA – opas lastensuojelun kokemusasiantuntijuuteen. MUUTOSVOIMAA – opas julkaistaan keväällä 2017.
- Vertaisarvioinnin nuorista koostuva kehittäjäryhmä aloittaa toimintansa vuoden 2017 alussa ja se kuuluu osana Keski-Suomen LAPE:a. Eduskunnan oikeusasiamiehen toimisto kutsuu tammikuussa 2017 kolme Selviytyjät-tiimin kokemusasiantuntijaa ja työntekijän perehdytykseen. Perhehoidon vertaisarvioinnin osalta laadittiin rahoitushakemuksia.
- Selviytyjät olivat mukana Uskomme sinuun –Usko sinäkin – sosiaalityöntekijöiden kuulemiskiertyeen raportin kokoamisessa.

VAIKUTUKSET

- Pesäpuu ry:n Selviytyjät on luotettava kumppani sekä paikalliselle toimijoille, että valtakunnallisille tahoille. Toimintavuonna luottamusta on edelleen syvennetty vaativien tehtävien muodossa, kuten valtiollisen anteeksipyyntötilaisuuden järjestämisessä, oikeusasiamiehen toimiston vertaisarviointitoiminnassa ja LAPE-hankkeeseen liittyvissä tehtävissä.
- Kuopiossa järjestetyn Nuorten foorumin jälkeen perustettiin Kuopioon nuorista koostuva kehittäjäryhmä ja Selviytyjät –tiimin jäsen kävi pitämässä Lastensuojelun Keskusliiton kesäpäivillä 15.6. puheenvuoron foorumin viesteistä.
- Osallisuus ja kokemusasiantuntijuus on ollut mukana LAPE-valmisteluissa kiinteästi, kun Voima Vaikuttaa –verkoston kautta on mukana kehittämistyössä ollut useita nuoria kokemusasiantuntijoita. Selviytyjien edustaja on ollut muiden kokemusasiantuntijoiden tukena tässä toiminnassa ja vienyt aktiivisesti kokemusasiantuntijatoimintaa eteenpäin Kärkihankkeen sisällä. Osallisuuden ja kokemusasiantuntijuuden mietintä LAPE:ssa maakunnallisesti jatkuu vuodelle 2017 eri toimijoiden kanssa yhteistyössä.

Suhdeperustainen lastensuojelutyö

PÄÄTAVOITE

Tavoitteena on lastensuojelun työntekijöiden tunnetaitojen vahvistaminen työn vaikuttavuuden lisäämisellä. Olemme kouluttaneet lastensuojelun työntekijöitä vuorovaikutustaitojen syventämiseksi ja erityisesti lapsen kohtaamiseen. Kohtaamisen taito koulutus on antanut valmiuksia työntekijöille pohtia omaa ammatti-identiteettiään erityisesti lapsen kohtaajana.

Erityisesti lapsen kanssa työskentely herättää paljon erilaisia tunteita. Työntekijöiden tunnetaitoja vahvistamalla voidaan lisätä työn vaikuttavuutta.

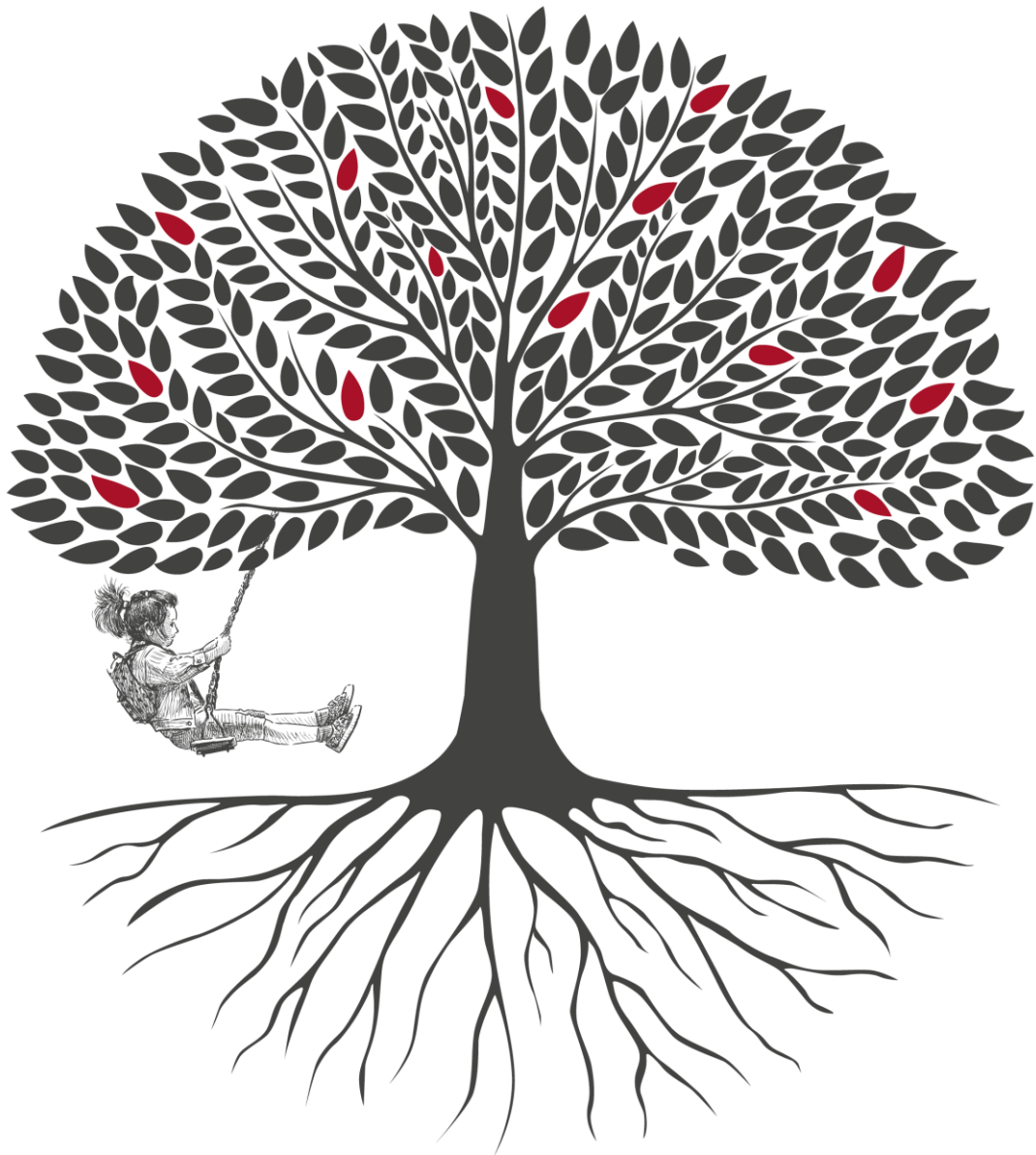
TULOKSET

Kohtaamisen taito koulutuksia oli kuluneena toimintavuonna kaksi. Sen lisäksi oli koulutusta lapsen kanssa työskentelyyn.

Kohtaamisen taito koulutuksiin on osallistunut vuosina 2014-2016 yhteensä 240 lastensuojelun ammattilaista eri puolilla Suomea. Koulutukseen osallistujien palautteen perusteella toistuu kolme asiaa, jotka vaikuttavat työntekijän kykyyn kohdata asiakas. 1. Riittävän vahva itsetuntemus tulee työntekijän ammattitaitoa. 2. Työntekijät tarvitsevat tilaisuuksia tarkastella oman elämänhistorian ja tunteiden vaikutusta työhön. 3 Työn rakenteita on kehitettävä asiakassuhteita vahvistaviksi.

VAIKUTUKSET

Vuonna 2016 olemme tehneet monenlaista vaikuttavuustyötä kouluttamisen lisäksi, jotta työn rakenteet saataisiin tukemaan asiakkaan ja erityisesti lapsen ja nuoren kohtaamistyötä. Tätä vaikuttamistyötä on tehty esimerkiksi painattamalla työntekijöiden ja kokemusasiantuntijoiden viesteistä vihkonen Taitavalla vuorovaikutuksella vaikuttavampaa lastensuojelua. Vihkosta on jaettu yhteistyössä Talentian kanssa. Aiheesta kirjoitettiin myös artikkeli Talentian 30 päivää lastensuojelun teemalehteen. Lapsen kohtaamisen tärkeydestä kampanjoitiin myös Lastensuojelupäivillä Jyväskylässä syksyllä 2016 teemalla Kato mua. Kampanja toteutettiin Pesäpuun, Pelastakaa lapset ry:n, Talentian ja Lastensuojelun keskusliiton yhteistyönä.

LASTENSUOJELUN ARVIOINTI

Lapsilähtöinen palvelutarpeen arviointi -malli

Aiemmin Pesäpuussa kehitetty lastensuojelutarpeen selvitykseen tarkoitettu työmalli vaati päivittämistä 1.4.2015 voimaan tulleen sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain muutosten myötä. Lastensuojelutarpeen selvityksen ja palvelutarpeen arvioinnin yhteneväisyydet ja erot ovat synnyttäneet lastensuojelussa uusia osaamis- ja kehittämistarpeita, jotta lapsen ja perheen tarpeisiin vastaava, mahdollisimman varhainen, riittävä ja tarkoituksenmukainen tuki toteutuisi.

PÄÄTAVOITE

Pesäpuun lastensuojelun arviointimallit perustuvat lapsen tarpeista lähtevään ja PRIDE:n vanhemmuuden valmiuksia työkaluna hyödyntävään toimijoiden yhteiseen arviointimalliin. Koulutukset ja toiminnalliset välineet tarjoavat lastensuojelutyöhön kehikon, jonka avulla työntekijät voivat toteuttaa avointa ja systemaattista arviointia. Päättävöitteena on siis vahvistaa lapsen tarpeista lähtevää, asiakkaiden kanssa yhteisesti toteutettavaa laadukasta ja systemaattista arviointia lastensuojeluprosessin eri vaiheissa.

TAVOITTEET 2016

Lapsilähtöisen palvelutarpeen arvioinnin kehittämisen tavoitteina on

- 1) vahvistaa lasten ja perheiden palveluissa työskentelevien ammattilaisten ymmärrystä lapsen tarpeisiin perustuvasta alkuvaiheen arvioinnista,
- 2) tarjota työvälineitä lapsilähtöiseen, monialaiseen ja osallistavaan palvelutarpeen arviointiin,
- 3) vahvistaa työntekijöiden taitoja tehdä arviointia yhdessä lapsen ja hänen vanhempinsa kanssa sekä
- 4) luoda kehittämistyön tuloksena systemaattinen lapsen elämäntilanteen ja tarpeet huomioiva palvelutarpeen arviointimalli.

TOIMINTA

Lapsilähtöisen palvelutarpeen arvioinnin kehittämistyö aloitettiin kahden työntekijän voimin vuonna 2016. Kehittämiseen haettiin tukea Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) arviointia mallintavalta työryhmältä sekä Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntijoilta. Syksyllä aloitettiin sellaisen työmallin suunnittelu, jonka keskiössä ovat lapsen kohtaaminen ja yhteinen, monialainen palvelutarpeen arviointi lapsen elämäntilanteen ja tarpeiden selvittämiseksi. Mallin levittämisen tueksi käynnistyi Lapsilähtöisen palvelutarpeen arviointi -koulutuksen

suunnittelu ja markkinointi tavoitteena toteuttaa ensimmäinen koulutus keväällä 2017. Lisäksi neuvoteltiin palvelutarpeen arviointiin ja perhesosiaalityön kehittämiseen tähtäävän prosessin käynnistämisestä yhden kuntakumppanin kanssa sekä asiakas- ja työntekijäkokemusten keräämisestä kahden muun kuntakumppanin kanssa.

TUOTOKSET

- tuotettiin Lapsilähtöinen palvelutarpeen arviointi –koulutusesite, jota markkinoitiin laajasti verkostoille

TULOKSET

- aloitettiin koulutuksen suunnittelu ja koulutusmateriaalin ja Lapsilähtöinen palvelutarpeen arviointi -oppaan tuottaminen
- aloitettiin koulutuksen valtakunnallinen markkinointi
- aloitettiin palvelutarpeen arvioinnin ja perhesosiaalityön kehittämisohjelman suunnittelu kuntakumppanin kanssa

VAIKUTUKSET

Lapsilähtöisen palvelutarpeen arvioinnin kehittämisen *odotettuja vaikutuksia* ovat:

- sosiaalihuollon ja lastensuojelun ammattilaisten ymmärrys lapsen tarpeisiin perustuvasta alkuvaiheen arvioinnista on lisääntynyt.
- palvelutarpeen arviointia tekevillä ammattilaisilla on käytössään systemaattinen toimintamalli ja työvälineitä lapsilähtöiseen, monialaiseen sekä lapsia ja perheitä osallistavaan palvelutarpeen arviointiin.
- työntekijöiden taidot tehdä arviointia yhdessä lapsen ja hänen vanhempiansa kanssa ovat lisääntyneet.

Pysäkkimalli huostaanoton ja sijaishuollon tarpeen arviointiin

Huostaanoton ja sijaishuollon tarpeen arviointiin tarkoitetun Pysäkkimallin kehittämistyö aloitettiin Pesäpuussa vuonna 2011. Systemaattisessa Pysäkkimallissa tutkitaan ja arvioidaan yhdessä lapsen, vanhempien, läheisten ja muiden työntekijöiden kanssa, miten lapsen tarpeet tulisivat parhaiten täytetyiksi ja millaisia lapsen edun mukaisia ratkaisuja olisi jatkossa tehtävä. Mallin keskeisiä periaatteita ovat lapsilähtöisyys ja lapsen yksilöllisten tarpeiden selvittäminen, avoimuus ja yhteinen arviointi, vanhemmuuden valmiuksien hyödyntäminen työskentelyn apuvälineenä sekä pysähtyminen ja aito lapsen kasvuolojen ja elämän kokonaisvaltainen tutkiminen.

PÄÄTAVOITE

Pesäpuun lastensuojelun arviointimallit perustuvat lapsen tarpeista lähtevään ja PRIDE:n vanhemmuuden valmiuksia työkaluna hyödyntävään toimijoiden yhteiseen arviointimalliin. Koulutukset ja toiminnalliset välineet tarjoavat lastensuojelutyöhön kehikon, jonka avulla työntekijät voivat toteuttaa avointa ja systemaattista arviointia. Päättävöitteena on siis vahvistaa lapsen tarpeista lähtevää, asiakkaiden kanssa yhteisesti toteutettavaa laadukasta ja systemaattista arviointia lastensuojeluprosessin eri vaiheissa.

TAVOITTEET 2016

- 1) vahvistaa lapsen näkökulmaa sekä lapsen, vanhempien ja muiden toimijoiden osallisuutta lastensuojelun vaativissa arvioinneissa.

- 2) antaa lastensuojelun ammattilaisille valmiuksia yhteiseen arviointiin eri osapuolten kanssa.
- 3) tarjota välineitä ja konkreettinen arviointimalli huostaanoton ja sijaishuollon tarpeen arviointiin.
- 4) lisätä suunnitelmallisuutta ja kehittää dokumentointia lastensuojelun arviointityössä.

TUOTOKSET

- Kuka minusta huolehtii? -oppaan kirjoitustyö valmistui kommentointikierroksen jälkeen.
- Kaikki arviointimalliin liittyvät työvälineet valmistuivat ja olivat valtakunnallisesti saatavilla Pesäpuun verkkokaupassa: Talotehtävä, Tarvekortit, Minun elämäni sarjakuvana, Huostaanoton ja sijaishuoltoon sijoittaminen –väittämäkortit sekä Vahvaa Vanhemmuutta -kortit.

TULOKSET

Viiden vuoden aikana Pysäkki-mallia on kokeiltu ja kommentoitu kuudessa Kuka minusta huolehtii? –koulutuksessa. Vuoden 2016 aikana mallia koulutettiin kerran viisipäiväisenä tilauskoulutuksena (21 osallistujaa).

Pysäkki-mallia esiteltiin Talentian Sosiaalialan asiantuntijapäivien työpajassa (20 osallistujaa) sekä Lastensuojelun sijaishuollon päivien alaseminaarissa 'Toivon kahvila' (24 osallistujaa).

Mallin käyttöönottoa tukevat useat toiminnalliset välineet (Talotehtävä, Tarvekortit, Minun elämäni sarjakuvana, Huostaanoton ja sijaishuoltoon sijoittaminen -väittämäkortit, Vahvaa Vanhemmuutta -kortit), joista tiedottamista jatkettiin ja tehostettiin. Työvälineitä kokeiltiin Yhteiseen pöytään -välinekahvilassa (13 osallistujaa).

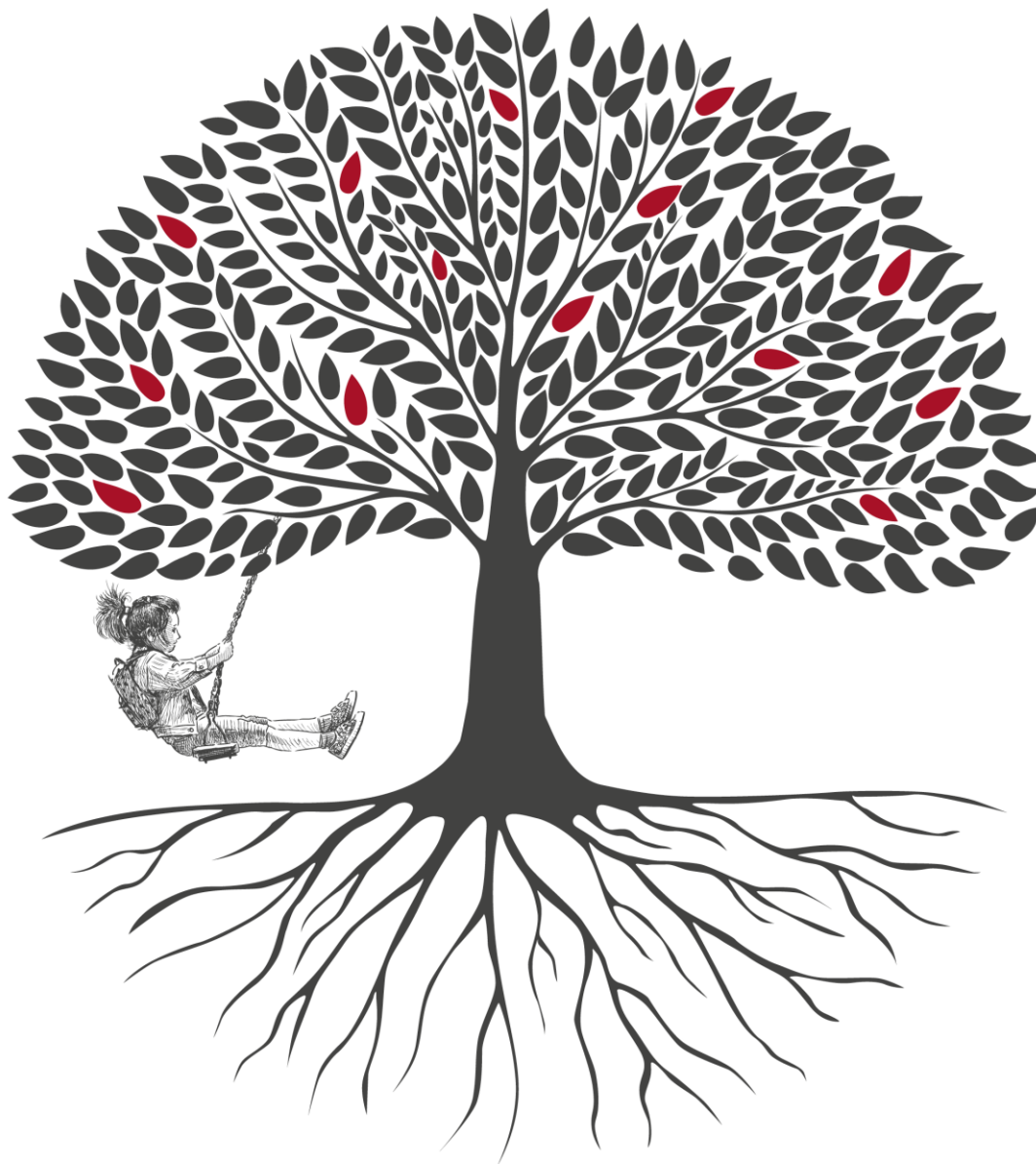
VAIKUTUKSET

Pysäkki-mallin käyttökokemuksista ja vaikutuksista tarvitaan jatkossa systemaattisesti kerättyä ja analysoitua tietoa, jotta mallia voidaan kehittää edelleen lasten ja perheiden sekä lastensuojelutyön tarpeita vastaavaksi. Mallin vaikutusten tutkimiseksi suunnitellaan kysely, joka toteutetaan oppilaitosyhteistyössä ja lähetetään tulevana vuonna kaikille Kuka minusta huolehtii? -koulutuksen käyneille.

Vuoden 2016 koulutuspalautteiden perusteella koulutukseen osallistujat kokivat voivansa hyödyntää hyvin koulutuksen antia omassa työssään (ka. 4,38, vaihteluväli 0-5, 1= jokseenkin eri mieltä, 5=samaa mieltä) ja koulutukseen osallistujat saivat idean tai ideoita, joita voi välittömästi

ryhtyä kokeilemaan omassa työssä (ka. 4,27). Koulutukseen osallistujat kokivat Pysäkki-mallin eduksi mm. sen perusidean, toiminnallisuuden, konkreettisuuden, systemaattisuuden ja selkeyden.

Kehittämistyön yhteydessä nousi tarve tarkastella perheen jälleenyhdistämistä ja siihen liittyviä työkäytäntöjä erityisesti lasten, nuorten ja perheiden kokemusten valossa. Tähän kehittämistyöhön päätettiin hakea erillistä hankerahaa.

TOIMINNAN TUKI

Yleishallinto

Pesäpuu ry on yhdistys, jonka kotipaikka on Jyväskylä ja toimialueena koko maa. Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluu vuosikokouksessa valittu puheenjohtaja, 7-10 varsinaista ja 7-10 henkilökohtaista varajäsentä. Hallituksessa tulee mikäli mahdollista olla edustus Pelastakaa Lapset ry:stä ja Perhehoitoliitto ry:stä. Tämän lisäksi hallituksessa voi olla kuntien, järjestöjen, valtion, yliopistojen ja muiden yhteisöjen piiristä valittuja jäseniä. Hallituksen tehtävänä on vastata toiminnan ideoinnista, kehittämisestä ja sisällöstä. Hallitus hyväksyy talousarvion, toimintasuunnitelman ja vuosikertomuksen. Hallitus myös palkkaa vakituisen henkilökunnan ja päättää heidän palkoistaan. Hallituksen tukena toimii PRIDE-toimikunta ja koulutus- ja tutkimustoimikunta.

Vuonna 2016 pidettiin vuosikokous ja kuusi hallituksen kokousta.

Hallituksen puheenjohtajana toimi Tarja Heino, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Varapuheenjohtajana Riitta Hyytinen, sihteerinä Jari Ketola ja rahastonhoitajana Jenni Ruohonen.

Varsinaisina jäseninä (henkilökohtainen varajäsen):

Minna Ahokas, Perhehoitoliitto ry (Pirjo Hakkarainen, Perhehoitoliitto ry)

Riitta Hyytinen, Pelastakaa Lapset ry (Paula Marjomaa, Pelastakaa Lapset ry)

Sirpa Kannasoja, Jyväskylän yliopisto (Johanna Hietämäki, THL)

Tarja Pösö, Tampereen yliopisto (Sirkka Rousu, Metropolia AMK)

Tarja Pitkänen, Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämisyksikkö (Anna Mehtonen, 12.5.2016 asti)

Tuija Raitanen, Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämisyksikkö)

Paula Pollari-Urrio, Jyväskylän kaupunki (Jaana Tervo, THL)

Suvi Koskinen, Selviytyjät (Milla-Kristiina Kneckt, Selviytyjät)

Alpo Heikkinen, Talentia ry (Marjo Varsa, Talentia ry)

Henkilöstöhallinto

Järjestön tärkein voimavara on pitkäjänteiseen työhön sitoutunut, motivoitunut henkilökunta. Hyvin suunnitellulla henkilöstöpolitiikalla tuetaan työntekijöiden työssä jaksamista. Tärkeitä osa-alueita ovat hyvä koulutuspolitiikka, työterveyshuolto, mahdollisuus työnohjaukseen, liikuntaan ja virkistykseen. Kokemuksellisilla ja henkilökohtaisilla lisillä kannustetaan työntekijöiden sitoutumista. Työntekijöiden työterveys järjestetään Mehiläisessä. Käytössä ovat virikesetelit ja lounassetelit.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelma on päivitetty ja työsuojelulain edellyttämät asiat ovat hoidettu asianmukaisesti. Työsuojeluvaltuutetulla on riittävä koulutus.

Vakituisen henkilökunnan lisäksi työllistämme tarpeen mukaan kokemusasiantuntijoita ja eri osa-alueiden erityisosaajia.

Toiminnanjohtaja Jari Ketola aloitti työnsä maaliskuussa ja toiminnanjohtaja Raili Bäck-Kiianmaa jäi eläkkeelle lokakuussa.

Yleisavustus

Toiminnanjohtaja Raili Bäck-Kiianmaa (työaika 60 %, eläkkeellä marraskuun alusta alkaen)

Toiminnanjohtaja Jari Ketola

Talous- ja hallintopäällikkö Jenni Ruohonen

Oma rahoitus

Toimistotyöntekijä Piritta Schulz

RAY kohdennettu avustus

Kehittämispäällikkö Jaana Pynnönen

Kehittämispäällikkö Sari-Anne Paaso (lyhennetty työaika 80 %)

Kehittämispäällikkö Sirpa Yli-Rekola (osa-aikatyö 70 %)

Kehittämispäällikkö Riikka Huusko (äitiyslomalla)

Kehittämispäällikkö Hanna Piironen (äitiysloman sijaisuus)

RAY kohdennettu avustus, Osallisuuden taidot

Kehittämispäällikkö Johanna Barkman

Asiantuntija Pipsa Vario (äitiyslomalla)

Asiantuntija Helena Inkinen 50 % (äitiysloman sijaisuus)

Kokemusasiantuntijat tarpeen mukaan (työaika enintään 50 %)

Kaksi nuorta kokemusasiantuntijaa suoritti yhteisöpedagogiikan opintojen liittyvät kahden kuukauden harjoittelujaksot tiimin tehtävissä.

Sisukas – sijoitettu lapsi koulussa 2012–2016, RAY Ci-projekti

Projektipäällikkö Christine Väliavaara

Kehittäjäpsykologi Elisa Oraluoma

Lähemmäs – läheisten osallisuuden vahvistaminen 2013–2016, RAY Ci-projekti

Projektipäällikkö Pia Lahtinen

Erityisasiantuntija Hanna Särkiö

Paikka auki – Yhdessä Koettua -tapahtumakokonaisuus, RAY Ci-projekti

Tapahtumakoordinaattori Helena Inkinen 50 %

PePpi – vapaaehtoiset voimavarana sijaisperheiden tukemisessa 2012–2016, RAY Ci-projekti

Maaret Parviainen (työsuhteessa Pelastakaa Lapset ry:een)

Heini Aaltonen (työsuhteessa Pelastakaa Lapset ry:een)

Talous

Pesäpuun talous perustuu RAY:n kahteen kohdennettuun toiminta-avustukseen, kahteen projektiavustukseen ja omiin koulutus- ja myyntituottoihin sekä erikseen haettuihin ja saatuihin pienempimuotoisiin avustuksiin, jotka eivät kuitenkaan ole pysyviä rahoituslähteitä.

RAY:n yleisavustus vuodesta 2016 alkaen loi varmuutta toiminnalle eikä aikaisempien vuosien kaltaista pelkoa suurien alijäämien syntymisestä Pesäpuun hallinnon osalta ole.